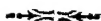

శ్రీ

శ్రీ కృష్ణాయ నమః.

ఆంధ్ర శబ్ద మంజరి.

ప్రథమ భాగము.

బహుజనపల్లి సీతారామచంద్రాచార్యులు.

చెన్న పురి :

వావిళ్ల, రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే.

ప్రకటితము.

1921

All Rights Reserved.

Printed by
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the "VAVILLA" PRESS,
MADRAS.—1921.

పీఠిక.

భాషకు నామములు, సర్వనామములు, క్రియలు, అవ్యయములు అను నవి అంకముగా నున్నవి. కావున విద్యార్థులు మొట్టమొదట వానిస్వరూపమును లక్షణముక్తముగా గుర్తెఱుంగుటయే భాషాపరిష్కానమునకు ముఖ్యసాధనము. క్రిందితరగతి బాలరకు అయ్యుచి వానినిమాత్రము ప్రత్యేకముగాఁ జెలియఁజేయు నిట్టిపుస్తకములవలననే తెలిసికొనుట సాధ్యముకాని వ్యాకరణగ్రంథములు ఎంతవిశదములై యుండినను అవిసూక్తరూపములై యుండి బుద్ధి గోచరములు కాకపోవుటచేత ఆ వ్యాకరణగ్రంథములవలనఁ జెలిసికొనుట సాధ్యముకాదు. విషయము అప్పటికిఁ గొంచెము తెలిసినట్లున్నను అది కొంతకాలమునకు మఱినమైపోవును. మనసున నానికగానిలువదు. అట్లు ప్రత్యేకముగా నేర్పడు పుస్తకముల యందును విషయములు తేటగా నున్నయెడ బాలర కది సులభముగా బోధపడునుగాని అట్లు లేనియెడ సులభముగా బోధపడనేరదు. ఈయర్థము విద్యార్థులకు బోధించెడి యుపాధ్యాయుల కనుభవవేద్యముగానే యుండును. కాన విషయవిభాగము తేటగా నేర్పఁజేచి కాననివారు కాఱదనిఁ జొచ్చినట్లుకాక విషయము కరతలామతముగఁ జెలియునట్లు ఇంగ్లీషు వ్యాకరణ సంజ్ఞలతోడ ప్రాయఁ బూనుకొన్న యీ పుస్తకమును రెండు భాగములుచేసి మొదటిభాగమునందు సామాన్యపదములను రెండవభాగమునందు విశేషపదములను జేర్చి దీనికి అంధశబ్దమంజరి అనుపేరిడఁబడియెను. ఈ పుస్తకమును జూచునప్పుడు ఇది యిట్టిదని చూపఱకుఁ దేటతెల్లము కాఁగలదు. విశేష ముగ్గడింపనేల. క్రింది తరగతి బాలరకు ఇదియే తగిన వ్యాకరణమునుటకు ఎంతమాత్రము సందేహ ముండదు. ప్రప్రథమము వ్యాకరణమును జదివి తెలిసికొనఁ దగిన ముఖ్యాంశములగు

పై గూచించిన వాని స్వరూపము లిందుఁ గ్రమముగాఁ జెలుపబడియెడి.
అందు మొదట నామపదముల స్వరూపములు జెలుపబడుచున్నవి.

గ్రంథవిషయ ప్రారంభము.

నామములనఁగా వస్తువాచకశబ్దములు. అవి యీభాషయందు తత్త్వము తద్భవ దేశ్య గ్రామ్యభేదములచేత నాలుగువిధములు గలవిగా నున్నవి. అందు గ్రామ్యములకు విభక్తులు మొదలైనవి తెలుపబడ బనిలేదు. కానఁ దక్కినవాని రెండు తెగలుచేసి అందు మొదటితెగయైన సంస్కృత సమపదములకు మొదట విభక్తులు లోనగువానిఁ దెలిపి తరువాత మఱియొక తెగయైన అచ్చతెనుఁగు పదములకు విభక్తులులోనగునవి తెలుపబడును. సంస్కృత సమములలో ముందు అజంతశబ్దములును వెనుక హలంతశబ్దములును వ్రాయబడును. అజంతములనఁగా అచ్చులు అంతమందుఁగలవి. హలంతములనఁగా హల్లులు అంతమందుఁ గలవి. అంతము-బివర. ప్రాకృత సమతద్భవ దేశ్యములు సంస్కృతసమములతోఁ గూడియున్నప్పుడు ఈభాష కేవలము తెనుఁగు అనియు, కూడకున్నప్పుడు అచ్చతెనుఁగు అనియు వ్యవహరింపబడును. అయినను ఇందు తెనుఁగన్నప్పుడు అచ్చతెనుఁగు అనియే గ్రహింపవలయును. అట్టి వస్తువాచక శబ్దములు—రాముఁడు, హరి, గురుఁడు, రమ, జ్ఞానము; జడ, జముఁడు, గారవము; మరుఁడు, తామర, నారసము; వెన్నుఁడు, అచ్చర, జన్నము; మగఁడు, మనుమఁడు, ఆల్లుఁడు, తమ్ముఁడు, చీమ, దోమ, తల్లి, తండ్రి, చెట్టు తెట్టు, వంట, పంట, పల్లము, బెల్లము మొదలగునవి. ఇవియే విశేష్యములనబడును. ఇవి మహదర్థకములు అనుమాదర్థకములు అని ద్వివిధములు. పురుషవాచకశబ్దములు మహదర్థకములు. పశు పక్షిజడ వాచకశబ్దములు అనుమాదర్థకములు. ఇట్లు చెప్పటచే మనుష్యక్రివాచక శబ్ద

ములు మహాత్మ్యర్థకములనియు, తిర్యక్ శ్రీవాచకశబ్దములును తదితరశ్రీలింగ
 గళబ్దములును అమహాత్మ్యర్థకములనియు నేర్పడుచున్నవి. ఆయావిశేష్యంబు
 లసంజ్ఞలే ఆయావిశేషణంబులకు నగు. తద్వివరణము. — రాముడు ఇది
 వస్తువును చెలుపునది విశేష్యము మహాదర్శకము. సుగుణాభి రాముడు ఇది
 అవస్తువు నందలి గుణమును చెలుపునది విశేషణము కనుక ఇదియు మహాదర్శ
 కమే. సీత ఇది వస్తువును చెలుపునది విశేష్యము మహాత్మ్యర్థకము. భక్తవ
 త్సల ఇది అవస్తువునందలి గుణమును చెలుపునది విశేషణము కనుక ఇదియు
 మహాత్మ్యర్థకమే. జలము ఇది వస్తువును చెలుపునది విశేష్యము అమహాదర్శ
 కము. నిర్మలము ఇది అవస్తువునందలి గుణమును చెలుపునది కనుక ఇదియు
 అమహాదర్శకమే. కృప ఇది వస్తువును చెలుపునది విశేష్యము అమహాత్మ్యర్థ
 కము. సంతాపహానిణి ఇది అవస్తువునందలి గుణమును చెలుపునది విశేషణము
 కనుక ఇదియు అమహాత్మ్యర్థకమే. ఇట్లంతట నెఱుంగునది.

అట్టి నామముల మీఁద వచ్చు విభక్తు లేడు.

విభక్తుల పేర్లు.	సంకేతములు.	అందు వచ్చు వర్ణకములు.
౧. ప్రథమా విభక్తి.	ప్ర. (Nominative case.)	ఁడు, ము, వు, లు
సంబోధన ప్రథమా విభక్తి.	సం. (Vocative case.)	
౨. ద్వితీయా విభక్తి.	ద్వి. (Accusative case.)	ని, ను, లి
౩. తృతీయా విభక్తి.	తృ. (Instrumental case.)	చేత, చే తోడ, తో
౪. చతుర్థీ విభక్తి.	చ. (Dative case.)	కొఱకు, కయి
౫. పంచమీ విభక్తి.	పం. (Ablative case.)	వలన, కంటె
౬. షష్ఠీ విభక్తి.	ష. (Genitive case.)	కి, కు, యొక్క, లోపల
౭. సప్తమీ విభక్తి.	స. (Locative case.)	అందు, న

ఇందు ఁడు, ము, వు, ని, ను, న వర్ణకము లేక వచనములును, లు, లి, లోపల వర్ణకములు బహువచనములు నగు.

ఆంధ్రశబ్దమంజరి.

ప్రథమభాగము (First Part)
అజంత సంస్కృత సమనామములు.

SANSKRIT (NOUNS.)

మహాదర్శకములు.

రా మ శ బ్ద ము.

ఏ.		బి.
*ప్ర.	రాముడు (రాఘవుడు.)	రాములు
శ్రీ ద్వి.	రామనిక, రామక	రామలక
శృ.	రామనిచేతక, రామచేతక	రామలచేతక
	రామనిచేక, రామచేక	రామలచేక
	రామనితోడక, రామతోడక	రామలతోడక
	రామనితోక, రామతోక	రామలతోక

* రాముడు ఇక్కడ ఆరసున్న ప్రాస్తమమీద నున్నదిగాన నిది నిండునున్నయు వగును. (రాముడు) ఇ ట్లితరస్థలంబులయందును నెఱుంగ వలయును.

శ్రీ రామనిని-రామలను అని ఇత్యాదిస్థలములందు స్వత్వయు క్తము గానును జెప్పకొనవచ్చును. స్వత్వమనగా ద్రుతము ఇకార ఉకారముల తోఁ జేరియుండుట.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థములు.

ఏ.

బి.

చ. రామునికొఱకుకొ, రాముకొఱకుకొ	రాములకొఱకుకొ
రామునికయి, రాముకయి	రాములకయి
పం. రామునివలనకొ, రామువలనకొ	రాములవలనకొ
రామునికంటెకొ, రాముకంటెకొ	రాములకంటెకొ
ష. రామునకుకొ, రామునికికొ	రాములకుకొ
రామునియొక్క, రాముయొక్క	రాములయొక్క
స. రామునియందుకొ	రాములయందుకొ
రామునందుకొ	రాములందుకొ
*సం. ఓరాముడ	ఓరాములార
ఓరాముడా	ఓరాములారా
ఓరాము, ఓరామా	ఓరాములు.
ఇట్లు శృష్టాదు, శివుడు, ఇంద్రుడు, సృష్టాదు, మనుష్యాదు మొదలగునవి.	

బా ల శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. బాలుడు (చిన్నవాడు) బాలరు

* సంబోధింపఁబడు శబ్దము మహదర్థక మైనప్పుడు ఓయి యని చేర్చి యుం జెప్పవచ్చును. ఓయిరాముడ ఇత్యాదులు. ఓ, ఓయి ఇవి చేర్చకయుం జెప్పవచ్చును. రాముడ, రాముడా ఇత్యాదులు. ఇట్లంతట నెఱుంగునది.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

బి.

ద్వి. బాలునిక్, బాలుక్

బాలరక్

తృ. బాలునిచేతక్, బాలుచేతక్

బాలరచేతక్

బాలునిచేక్, బాలుచేక్

బాలరచేక్

బాలునితోడక్, బాలుతోడక్

బాలరతోడక్

బాలునితోక్, బాలుతోక్

బాలరతోక్

చ. బాలునికొఱకుక్, బాలుకొఱకుక్

బాలరకొఱకుక్

బాలునికయి, బాలుకయి

బాలరకయి

పం. బాలునివలనక్, బాలువలనక్

బాలరవలనక్

బాలునికంటేక్, బాలుకంటేక్

బాలరకంటేక్

ష. బాలునకుక్, బాలునికిక్

బాలరకుక్

బాలునియొక్క, బాలుయొక్క

బాలరయొక్క

బాలరలోపలక్

స. బాలునియందుక్

బాలరయందుక్

బాలునందుక్

బాలరందుక్

సం. ఓబాలుడ, ఓబాలుడా

ఓబాలురార, ఓబాలురారా

ఓబాల, ఓబాలా

ఓబాలరు.

ఇట్లు నృపాలుడు, భూపాలుడు, సుఖీలుడు మొ.

హ రి శ బ్దము.

ఏ.

బి.

ప్ర. హరి (విష్ణువు)

హరుణి

ద్వి. హరినిక్, హరిక్

హరుణిక్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఎ.

- శృ. హరిచేతక్, హరిచేక్
హరితోడక్, హరితోక్
చ. హరికొఱకుక్, హరికయి
వం. హరివలక్, హరికంఁపెక్
ష. హరికిక్, హరియొక్క
వ. హరియందుక్
సం. ఓహరి, ఓహరీ

బ.

- హరులచేతక్, హరులచేక్
హరులతోడక్, హరులతోక్
హరులకొఱకుక్, హరులకయి
హరులవలక్, హరులకంఁపెక్
హరులకుక్, హరులయొక్క
హరులలోపలక్
హరులయందుక్, హరులందుక్
ఓహరులార, ఓహరులారా
ఓహరులు.

ఇట్లు అరి, శౌరి, యతి, పతి, కని, రవి, గ్రామణి, నేనాని మొ.

శంభుశబ్దము.

ఎ.

- ప్ర. శంభువు, శంభుడు (శివుడు)
ద్వి. శంభువుక్, శంభునిక్, శంభుక్
శృ. శంభువుచేతక్
శంభునిచేతక్, శంభుచేతక్
శంభువుచేక్
శంభునిచేక్, శంభుచేక్
శంభువుతోడక్
శంభునితోడక్, శంభుతోడక్

బ.

- శంభువులు, శంభులు
శంభువులక్, శంభులక్
శంభువులచేతక్
శంభులచేతక్
శంభువులచేక్
శంభులచేక్
శంభువులతోడక్
శంభులతోడక్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

బి.

శంభువుతో

శంభువులతో

శంభునితో, శంభుతో

శంభులతో

చ. శంభువుకొఱకు

శంభువులకొఱకు

శంభునికొఱకు, శంభుకొఱకు

శంభులకొఱకు

శంభువుకయి

శంభువులకయి

శంభునికయి, శంభుకయి

శంభులకయి

పం. శంభువువలన

శంభువులవలన

శంభునివలన, శంభువలన

శంభులవలన

శంభువుకంటె

శంభువులకంటె

శంభునికంటె, శంభుకంటె

శంభులకంటె

ష. శంభువునకు

శంభువులకు

శంభునకు, శంభునికి

శంభులకు

శంభువుయొక్క

శంభువులయొక్క

శంభునియొక్క, శంభుయొక్క

శంభులయొక్క

శంభువులలోపల

శంభులలోపల

స. శంభువునందు

శంభువులయందు

శంభునందు

శంభువులందు

శంభునియందు

శంభులయందు

శంభునందు

శంభులందు

సం. ఓశంభువ

ఓశంభువులార

ఓశంభువా

ఓశంభువులారా

ఓశంభుడ

ఓశంభులార

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

ఓశంభుఁడా
* ఓశంభూ

బ.

ఓశంభూలారా
ఓశంభువులు, ఓశంభులు.

ఇట్లు విష్ణువు, విధువు, బంధువు ము.

మ ను శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. మనువు (అదిచక్రవర్తి)

ద్వి. మనువుక్

త్య. మనువుచేతక్

మనువుచేక్

మనువుతోడక్

మనువుతోక్

చ. మనువుకొఱకుక్

మనువుకయి

పం. మనువువలనక్

మనువుకంటెక్

ష. మనువునకుక్

మనువుయొక్క

స. మనువునందుక్

మనువుందుక్

బ.

మనువులు

మనువులక్

మనువులచేతక్

మనువులచేక్

మనువులతోడక్

మనువులతోక్

మనువులకొఱకుక్

మనువులకయి

మనువులవలనక్

మనువులకంటెక్

మనువులకుక్

మనువులయొక్క

మనువులందుక్

మనువులందుక్

మనువులందుక్

* ఓశంభూ దీనిని శ్రుతోచ్ఛారణముతోఁ జెప్పవలయును.

పుత్రమనఁగా—మూఁడు పూర్వము లుచ్చరించువంతకాలము.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్శకములు.

ఏ.

బ.

సం. ఓమనున

ఓమనువులార

ఓమనువా

ఓమనువులారా, ఓమనువులు.

ఇట్లు స్వయంభువు మొ.

పి తృ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. పిత (తండ్రి)

పితలు

ద్వీ. పితౄ

పితలౄ

తృ. పితచేతౄ, పితచేతౄ

పితలచేతౄ, పితలచేతౄ

పితతోడౄ, పితతోడౄ

పితలతోడౄ, పితలతోడౄ

చ. పితకొఱుకౄ, పితకయి

పితలకొఱుకౄ, పితలకయి

పం. పితవలనౄ, పితకంటెౄ

పితలవలనౄ, పితలకంటెౄ

ష. పితకుకౄ, పితయొక్క

పితలకుకౄ, పితలయొక్క

పితలలోపలౄ

స. పితయందుకౄ

పితలయందుకౄ పితలందుకౄ

సం. ఓపిత, ఓపితా

ఓపితలార, ఓపితలారా, ఓపితలు.

ఇట్లు బామాత, భ్రాత, కర్త, మాత, గంఠ, హంఠ మొ.

వి ధా తృ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. విధాతృడు (బ్రహ్మ)

విధాతృలు

విధాత

విధాతలు

ద్వీ. విధాతృనికౄ, విధాతృకౄ

విధాతృనికౄ

విధాతకౄ

విధాతకౄ

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్శకములు.

ఏ.

బ.

తృ. విధాతృనిచేతఁ, విధాతృచేతఁ
 విధాతచేతఁ
 విధాతృనిచేతఁ, విధాతృచేతఁ
 విధాతచేతఁ
 విధాతృనితోడఁ, విధాతృతోడఁ
 విధాతతోడఁ
 విధాతృనితోడఁ, విధాతృతోఁ
 విధాతతోఁ

విధాతృలచేతఁ
 విధాతలచేతఁ
 విధాతృలచేతఁ
 విధాతలచేతఁ
 విధాతృలతోడఁ
 విధాతలతోడఁ
 విధాతృలతోఁ
 విధాతలతోఁ

చ. విధాతృనికొఱకుఁ, విధాతృకొఱకుఁ
 విధాతకొఱకుఁ
 విధాతృనికయి, విధాతృకయి
 విధాతకయి

విధాతృలకొఱకుఁ
 విధాతలకొఱకుఁ
 విధాతృలకయి
 విధాతలకయి

పం. విధాతృనివలనఁ, విధాతృవలనఁ
 విధాతవలనఁ
 విధాతృనికంటెఁ, విధాతృకంటెఁ
 విధాతకంటెఁ

విధాతృలవలనఁ
 విధాతలవలనఁ
 విధాతృలకంటెఁ
 విధాతలకంటెఁ

ష. విధాతృనకుఁ, విధాతృనిక
 విధాతకుఁ
 విధాతృనియొక్క, విధాతృయొక్క
 విధాతయొక్క

విధాతృలకుఁ
 విధాతలకుఁ
 విధాతృలయొక్క.
 విధాతలయొక్క
 విధాతృలలోపలఁ
 విధాతలలోపలఁ

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

బి.

స. విధాతృనియందుఁ, విధాతృనందుఁ విధాతృలయందుఁ

విధాతృలందుఁ

విధాతయందుఁ

విధాతలయందుఁ

విధాతలందుఁ

సం. ఓవిధాతృడ, ఓవిధాతృడా

ఓవిధాతృలార

ఓవిధాతృలారా

ఓవిధాత, ఓవిధాతా

ఓవిధాతలార

ఓవిధాతలారా

ఓవిధాతృలు

ఓవిధాతలు.

ఇట్లు దాతృడు, ధాతృడు, నేతృడు, సవితృడు మొ.

మహత్వర్థకములు.

ర మా శ బ్దము.

ఏ.

బి.

త. రమ (లక్ష్మీ)

రమలు

ద్వి. రమఁ

రమలఁ

త్వ. రమచేతఁ, రమచేత
రమతోడఁ, రమతోఁ

రమలచేతఁ, రమలచేతఁ
రమలతోడఁ, రమలతోఁ

చ. రమశౌఘకఁ, రమశయి

రమలశౌఘకఁ, రమలశయి

పం. రమశలనఁ, రమశంఠెఁ

రమలశలనఁ, రమలశంఠెఁ

ష. రమశుఁ, రమయొక్క

రమలశుఁ, రమయొక్క

రమలశోఠకఁ

(SANSKRIT NOUNS.)

మహత్వ్యర్థములు.

ఏ.

బ.

స. రమయందుఁ

రమయందుఁ, రమయందుఁ

సం. ఓరమ, ఓరమా

ఓరమలార, ఓరమలారా, ఓరమలు.

ఇట్లు అంబ, నీత, భామ, వనిత, కర్తృవ, దేవత, పద్మనేత్ర ము.

యవతిశబ్దము.

ఏ.

బ.

శ్ర. యవతి (యవనముగల అడుది) యవతులు

ద్వి. యవతిఁ

యవతులఁ

త్వ. యవతిచేతఁ

యవతులచేతఁ

యవతిచేఁ

యవతులచేఁ

యవతితోడఁ

యవతులతోడఁ

యవతితోఁ

యవతులతోఁ

చ. యవతికొఱకుఁ

యవతులకొఱకుఁ

యవతికయి

యవతులకయి

పం. యవతివలనఁ

యవతులవలనఁ

యవతికంటెఁ

యవతులకంటెఁ

ష. యవతికిఁ

యవతులకుఁ

యవతియొక్క

యవతులయొక్క

యవతులలోపలఁ

స. యవతియందుఁ

యవతులయందుఁ

యవతులందుఁ

(SANSKRIT NOUNS.)

మహత్వర్థకములు.

ఏ.

సం. ఓయవతి, ఓయవతి

బ.

ఓయవతులార
ఓయవతులారా
ఓయవతులు.

ఇట్లు గౌరి, వాణి, కర్త్రి, గుణవతి, పద్మముఖి, భాగ్యశాలిని మొ.

సు త ను శ బ్దము.

ఏ.

ప్ర. సుతనువు (సుంచిదేహము గలస్త్రీ)
ద్వి. సుతనువుక్
తృ. సుతనువుచేతక్ మొ.

బ.

సుతనువులు
సుతనువులక్
సుతనువులచేతక్ మొ.

శేషంబు మనుశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు విధువు, సుభ్రువు మొ.

అమహాదర్శకములు.

జ్ఞానశబ్దము.

ఏ.

ప్ర. జ్ఞానము (తెలివి)
జ్ఞానము
జ్ఞానంబు
ద్వి. జ్ఞానముక్
జ్ఞానముక్
జ్ఞానంబుక్

బ.

జ్ఞానములు
జ్ఞానములు
జ్ఞానంబులు
జ్ఞానములక్
జ్ఞానములక్
జ్ఞానంబులక్

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహాదర్శకములు.

ఏ.

శ్మ. జ్ఞానముచేతక్
 జ్ఞానముచేతక్
 జ్ఞానంబుచేతక్
 జ్ఞానముచేక్
 జ్ఞానముచేక్
 జ్ఞానంబుచేక్
 జ్ఞానముతోడక్
 జ్ఞానముతోడక్
 జ్ఞానంబుతోడక్
 జ్ఞానముతోక్
 జ్ఞానముతోక్
 జ్ఞానంబుతోక్

చ. జ్ఞానముకొఱకుక్
 జ్ఞానముకొఱకుక్
 జ్ఞానంబుకొఱకుక్
 జ్ఞానముకయి
 జ్ఞానముకయి
 జ్ఞానంబుకయి

పం. జ్ఞానమువలనక్
 జ్ఞానమువలనక్
 జ్ఞానంబువలనక్
 జ్ఞానముకంటెక్

బ.

జ్ఞానములచేతక్
 జ్ఞానములచేతక్
 జ్ఞానంబులచేతక్
 జ్ఞానములచేక్
 జ్ఞానములచేక్
 జ్ఞానంబులచేక్
 జ్ఞానములతోడక్
 జ్ఞానములతోడక్
 జ్ఞానంబులతోడక్
 జ్ఞానములతోక్
 జ్ఞానములతోక్
 జ్ఞానంబులతోక్

జ్ఞానములకొఱకుక్
 జ్ఞానములకొఱకుక్
 జ్ఞానంబులకొఱకుక్
 జ్ఞానములకయి
 జ్ఞానములకయి
 జ్ఞానంబులకయి

జ్ఞానములవలనక్
 జ్ఞానములవలనక్
 జ్ఞానంబులవలనక్
 జ్ఞానములకంటెక్

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహాదర్శకములు.

ఏ.

బ.

జ్ఞానముకంటెక్
జ్ఞానంబుకంటెక్
జ్ఞానమునకుక్
జ్ఞానమునకుక్
జ్ఞానంబునకుక్
జ్ఞానముయొక్క
జ్ఞానముయొక్క
జ్ఞానంబుయొక్క

జ్ఞానములకంటెక్
జ్ఞానంబులకంటెక్
జ్ఞానములకుక్
జ్ఞానములకుక్
జ్ఞానంబులకుక్
జ్ఞానములయొక్క
జ్ఞానములయొక్క
జ్ఞానంబులయొక్క
జ్ఞానములొపలక్
జ్ఞానములొపలక్
జ్ఞానంబులొపలక్

జ్ఞానమునందుక్
జ్ఞానమందుక్
జ్ఞానమునందుక్
జ్ఞానమందుక్
జ్ఞానంబునందుక్
జ్ఞానంబునందుక్
జ్ఞానమునక్
జ్ఞానమునక్
జ్ఞానంబునక్

జ్ఞానములిందుక్
జ్ఞానములిందుక్
జ్ఞానములియందుక్
జ్ఞానములిందుక్
జ్ఞానంబులియందుక్
జ్ఞానంబులిందుక్

నం. ఓజ్ఞానమ
ఓజ్ఞానమా

ఓజ్ఞానములార
ఓజ్ఞానములారా

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహదర్థకములు.

ఏ.

ఓజ్ఞానము
ఓజ్ఞానమూ
ఓజ్ఞానంబు
ఓజ్ఞానంబా

బ.

ఓజ్ఞానములార
ఓజ్ఞానములారా
ఓజ్ఞానంబులార
ఓజ్ఞానంబులారా
ఓజ్ఞానములు
ఓజ్ఞానములు
ఓజ్ఞానంబులు.

ఇట్లు ధనము, ఐనము, పర్వతము, పృథ్వీము మొ.

గి రి శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. గిరి
ద్వి. గిరికా
తృ. గిరిచేతకా మొ.

(కొండ)

బ.

గిరులు
గిరులకా
గిరులచేతకా మొ.

శేషంబు హరిశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు వారి, శుచి మొ.

త రు శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. తరువు (చెట్టు)
ద్వి. తరువుకా, తరుకా
తృ. తరువుచేతకా, తరుచేతకా
తరువుచేకా, తరుచేకా

బ.

తరువులు, తరులు
తరువులకా, తరులకా
తరువులచేతకా, తరులచేతకా
తరువులచేకా, తరులచేకా

(SANSKRIT NOUNS.)

అనుహదర్శకములు.

ఏ.

తరువుతోడక, తరుతోడక
తరువుతోక, తరుతోక

చ. తరువుకొఱకుక

తరుకొఱకుక

తరువుకయి, తరుకయి

పం. తరువువలనక, తరువలనక

తరువుకంటెక

తరుకంటెక

ష. తరువునకుక, తరునకుక

తరువుయొక్క, తరుయొక్క

స. తరువునందుక, తరునందుక

తరునందుక

సం. ఓతరువ, ఓతరువా

బ.

తరువులతోడక, తరులతోడక

తరువులతోక, తరులతోక

తరువులకొఱకుక

తరులకొఱకుక

తరువులకయి, తరులకయి

తరువులవలనక, తరులవలనక

తరువులకంటెక

తరులకంటెక

తరువులకుక, తరులకుక

తరువులయొక్క, తరులయొక్క

తరువులలోపలక, తరులలోపలక

తరువులందుక, తరులందుక

తరులయందుక, తరులందుక

ఓతరువులార, ఓతరువులారా

ఓతరులార, ఓతరులారా

ఓతరువులు, ఓతరులు.

ఇటు చరువు మొ.

గో శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. గోవు (ఎఱ్ఱ)

ద్వి. గోవుక

తృ. గోవుచేతక మొ.

బ.

గోవులు

గోవులక

గోవులచేతక మొ.

శేషంబు మనుశబ్దంబునకు వలె.

(SANSKRIT NOUNS.)

అనుహత్యర్థకములు.

వి ద్యా శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. విద్య (చదువు) విద్యలు
 ద్వి. విద్యౌ విద్యలఁ
 త్వి. విద్యచేతఁ, విద్యచేత మొ. విద్యలచేతఁ, విద్యలచేత మొ.

శేషంబు రమాశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు ఉమ, లత, నాని, భువన మొ.

మ తి శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. మతి (బుద్ధి) మతులు
 ద్వి. మతి౯ మతులఁ
 త్వి. మతిచేతఁ, మతిచేత మొ. మతులచేతఁ, మతులచేత మొ.

శేషంబు యువతిశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు గతి, హతి, నది, హృది, దివి, భువి మొ.

ధే ను శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. ధేనువు (ఆవు) ధేనువులు, ధేనులు
 ద్వి. ధేనువు౯, ధేను౯ ధేనువులఁ, ధేనులఁ.

శేషంబు తరుశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు తనువు మొ.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

మ రు త్ శ బ్ద ము.

ఏ.	బ.
ప్ర. మరుత్తు	మరుత్తులు
ద్వి. మరుత్తుక్	మరుత్తులక్
తృ. మరుత్తుచేతక్, మరుత్తుచేక్	మరుత్తులచేతక్, మరుత్తులచేక్
మరుత్తుతోడక్	మరుత్తులతోడక్
మరుత్తుతోక్	మరుత్తులతోక్
చ. మరుత్తుకొఱకుక్	మరుత్తులకొఱకుక్
మరుత్తుకయి	మరుత్తులకయి
పం. మరుత్తువలనక్	మరుత్తులవలనక్
మరుత్తుకంటెక్	మరుత్తులకంటెక్
ప. మరుత్తునకుక్	మరుత్తులనకుక్
మరుత్తుయొక్క	మరుత్తులయొక్క
స. మరుత్తునందుక్	మరుత్తులయందుక్
మరుత్తులిందుక్	మరుత్తులిందుక్
సం. ఓ మరుత్త, ఓమరుత్త	ఓమరుత్తులార, ఓమరుత్తులారా
	ఓమరుత్తులు.

ఇట్లు ఇంద్రజిత్తు మొ.

బ్రహ్మ శ బ్ద ము.

ఏ.	బ.
ప్ర. బ్రహ్మ	బ్రహ్మలు
ద్వి. బ్రహ్మక్	బ్రహ్మలక్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

బ.

౧. బ్రహ్మచేతక, బ్రహ్మచేక మొ. బ్రహ్మలచేతక, బ్రహ్మలచేక మొ.
శేషంబు పితృశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు అశ్వత్థామ, శృష్ణవర్త, యజ్ఞ, యావ మొ.

అత్త క శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

౧. అత్త (జీవుడు)

అత్తము, అత్తము

అత్తంబు

అత్తుడు

ద్వి. అత్తక

అత్తముక, అత్తముక

అత్తంబుక

అత్తునిక, అత్తుక

౩. అత్తచేతక

అత్తముచేతక

అత్తునిచేతక మొ.

అత్తలు

అత్తమలు, అత్తములు

అత్తంబులు

అత్తులు

అత్తలక

అత్తములక, అత్తములక

అత్తంబులక

అత్తులక

అత్తలచేతక

అత్తములచేతక

అత్తులచేతక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

గుణి క శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

౧. గుణి (గుణవంతుడు)

ద్వి. గుణినిక, గుణిక

గుణులు

గుణులక

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

తృ. గుణిచేతక మొ.

బ.

గుణులచేతక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు ధని, తేజస్వి, యశస్వి మొ.

ఋ త్వి క్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. ఋత్విజాడు (యజ్ఞ ముచేయించువాడు)

బ.

ఋత్విజాలు

ఋత్విక్కు

ఋత్విక్కుల

ద్వి. ఋత్విజానిక్, ఋత్విజాక్

ఋత్విజాలక్

ఋత్విక్కుక్

ఋత్విక్కులక్

తృ. ఋత్విజానిచేతక, ఋత్విజాచేతక

ఋత్విజాలచేతక

ఋత్విక్కుచేతక మొ.

ఋత్విక్కులచేతక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు వణిజాడు మొ.

గుణ వ త్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. గుణవంతుడు

బ.

గుణవంతులు

ద్వి. గుణవంతునిక్, గుణవంతుక్

గుణవంతులక్

తృ. గుణవంతునిచేతక మొ.

గుణవంతులచేతక మొ.

శేషంబు రామశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు ధనవంతుడు, బుద్ధివంతుడు మొ.

(SANSKRIT NOUNS)

మహాదర్శకములు.

వి ద్వ త్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప.

ప్ర. విద్వాంసుడు (చదువరి)	విద్వాంసులు
ద్వి. విద్వాంసునికా, విద్వాంసుకా	విద్వాంసులకా
తృ. విద్వాంసునిచేతకా మొ.	విద్వాంసులచేతకా మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అమహాదర్శకములు.

జ గ త్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప.

ప్ర. జగత్తు (లోకము)	జగత్తులు
జగము, జగము	జగములు, జగములు
జగంబు	జగంబులు
ద్వి. జగత్తుకా	జగత్తులకా
జగముకా, జగముకా	జగములకా, జగములకా
జగంబుకా	జగంబులకా
తృ. జగత్తుచేతకా	జగత్తులచేతకా
జగముచేతకా మొ.	జగములచేతకా మొ.
స. జగత్తునందుకా	జగత్తులయందుకా
జగమునందుకా, జగమునకా మొ.	జగములయందుకా మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహదర్థకములు.

నా మ శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. నామము, నామమ్ (పేరు)
నామంబు

నామములు, నామములు
నామంబులు

ద్వి. నామముక్, నామముక్
నామంబుక్

నామములక్, నామములక్
నామంబులక్

తృ. నామముచేతక్ మొ.

నామములచేతక్ మొ.

దీనికి జ్ఞానశబ్దమునకువలె రూపంబులు.

ఇట్లు కర్తము, చర్తము, మర్తము, ఎర్తము మొ.

క రి శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. కరి (ఏనుగు)

కరులు

ద్వి. కరిక్

కరులక్

తృ. కరిచేతక్, కరిచేతక్ మొ.

కరులచేతక్, కరులచేతక్ మొ.

శేవంబు గిరిశబ్దమునకువలె.

ఇట్లు కేసరి మొ.

వ య శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. వయస్సు, వయసు (ప్రాయము)

వయస్సులు, వయసులు

ద్వి. వయస్సు, వయసుక్

వయస్సులక్, వయసులక్

తృ. వయస్సుచేతక్

వయస్సులచేతక్

వయసుచేతక్ మొ.

వయసులచేతక్ మొ.

శేషంబూహ్యంబు.

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహాదర్శకములు.

ఆ యు న్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. ఆయుస్సు
ఆయువుద్వి. ఆయుస్సుఁ
ఆయువుఁతృ. ఆయుస్సుచేతఁ
ఆయువుచేతఁ మొ.

(జీవితకాలము)

బ.

ఆయుస్సులు
ఆయువులుఆయుస్సులఁ
ఆయువులఁఆయుస్సులచేతఁ
ఆయువుల చేతఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు ధనస్సు మొ.

శ్వే క్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. శ్వానము, శ్వానము (కుక్క)
శ్వానంబుద్వి. శ్వానముఁ, శ్వానముఁ
శ్వానంబుఁ

తృ. శ్వానముచేతఁ మొ.

బ.

శ్వానములు, శ్వానములు
శ్వానంబులుశ్వానములఁ, శ్వానములఁ
శ్వానంబులఁ

శ్వానములచేతఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అమహాత్యర్థకములు.

వా క్ శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. వాక్కు, వాక్

(నోరు)

బ.

వాక్కులు, వాక్కులు

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహాత్మ్యర్థకములు.

ఏ.

బ.

ద్వి. వాక్కులక్, వాక్కులక్

వాక్కులక్, వాక్కులక్

త్వ. వాక్కులచేతక్

వాక్కులచేతక్

వాక్కులచేతక్ మొ.

వాక్కులచేతక్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ము త్ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. ముదము, ముదమ్ము (సంతోషము)

ముదములు, ముదమ్ములు

ముదంబు

ముదంబులు

ద్వి. ముదములక్, ముదమ్ములక్

ముదములక్, ముదమ్ములక్

ముదంబులక్

ముదంబులక్

త్వ. ముదములచేతక్ మొ.

ముదములచేతక్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ది క్ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. దిక్కు

(దెస)

దిక్కులు

ద్వి. దిక్కులక్

దిక్కులక్

త్వ. దిక్కులచేతక్ మొ.

దిక్కులచేతక్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు దృక్కు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహదర్థకములు.

అ బ్బ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. అబ్బ

(తండ్రి)

అబ్బలు

ద్వి. అబ్బ

అబ్బల

త్వ. అబ్బచేత

అబ్బలచేత

కేపంబు పిత్తశబ్దంబునకు వరె.

ఇట్లు అన్న, అయ్య, దొర, దొంగ, బాప, మామ మొ.

మ గ శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. మగడు

(పెనిమిటి)

మగలు

ద్వి. మగని

మగల

త్వ. మగనిచేత, మగనిచేత
మగనితోడ, మగనితోడమగలచేత, మగలచేత
మగలతోడ, మగలతోడ

చ. మగనికొఱకు

మగలకొఱకు, మగలకయి

పం. మగనివలన, మగనికంటె

మగలవలన, మగలకంటె

ష. మగనికి, మగనియొక్క

మగలకు, మగలయొక్క

స. మగనియందు

మగలయందు, మగలందు

సం. ఓ మగడ, ఓ మగడా

ఓ మగలార, ఓ మగలారా

ఓ మగలు.

ఇట్లు మనుమడు, బాపడు, రాయడు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహదర్శకములు.

తండ్రి శబ్దము.

ఏ.	బ.
ప్ర. తండ్రి (కన్నవాడు)	తండ్రులు
ద్వి. తండ్రినిక, తండ్రిక	తండ్రులక
తృ. తండ్రిచేతక మొ.	తండ్రులచేతక మొ.

శేషంబు హరిశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు పెనిమిటి, మఱిది, చదువరి, ముక్కిడి, కడగండ్లమారి మొ.

కొడుకు శబ్దము.

ఏ.	బ.
ప్ర. కొడుకు (పుత్రుడు)	కొడుకులు
ద్వి. కొడుకుక	కొడుకులక
తృ. కొడుకుచేతక	కొడుకులచేతక
కొడుకుచేక	కొడుకులచేక
కొడుకుతోడక	కొడుకులతోడక
కొడుకుతోక	కొడుకులతోక
మ. కొడుకునకుక	కొడుకులకుక
కొడుకుయొక్క	కొడుకులయొక్క
	కొడుకులలోపలక
స. కొడుకునందుక	కొడుకులయందుక, కొడుకులందుక
సం. ఓకొడుక, ఓకొడుకా	ఓకొడుకులార, ఓకొడుకులారా
	ఓకొడుకులు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు రాజా, జోదు, పెదోడు, రాతు, తిండిపోతు, రావు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహావర్ణకములు.

త మ్ముఁ డు శే బ ము.

ఏ.

బి.

- ప్ర. తమ్ముఁడు (వెనుకఁ బుట్టినవాఁడు) తమ్ములు
 ద్వి. తమ్మునిక, తమ్ముక
 తృ. తమ్మునిచేతక, తమ్ముచేతక మొ.
 సం. ఓతమ్ముడ, ఓతమ్ముడా
 ఓతమ్ములార, ఓతమ్ములారా
 ఓతమ్ములు.

శేషంబు రామశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు చందురుఁడు, జమ్ముఁడు, మరుఁడు మొ.

అ ల్లుఁ డు శే బ్ద ము.

ఏ.

బి.

- ప్ర. అల్లుఁడు (కూతు మగఁడు) అల్లురు
 ద్వి. అల్లునిక, అల్లుక
 తృ. అల్లునిచేతక, అల్లుచేతక మొ.
 సం. ఓఅల్లుడ, ఓఅల్లుడా
 ఓఅల్లురార, ఓఅల్లురారా
 ఓఅల్లురు.

శేషంబు బాలశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు నెయ్యఁడు, పగతుఁడు, మార్తుఁడు మొ.

అ గ సా లె శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

- ప్ర. అగసాలె (బంగారుపనివాఁడు) అగసాలెలు
 ద్వి. అగసాలెక
 తృ. అగసాలెచేతక మొ.
 అగసాలెలక
 అగసాలెలచేతక మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

బి.

సం. ఓ అగసాలె

ఓ అగసాలెలార

ఓ అగసాలే

ఓ అగసాలెలారా

ఓ అగసాలెలు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు చేత మొ.

మహత్వర్థకములు.

అ మ్మ శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. అమ్మ

(తల్లి)

అమ్మలు

ద్వి. అమ్మ

అమ్మల

తృ. అమ్మచేత

అమ్మలచేత

దీనికి రమాశబ్దంబునకువలె రూపములు.

ఇట్లు అత్త, అవ్వ, చామ, లేమ, నెలఁతుక, పొలఁతుక, చాకిత, బోయత మొ.

త ల్లి శ బ్ద ము.

ఏ.

బి.

ప్ర. తల్లి

(కన్నది)

తల్లులు

ద్వి. తల్లి

తల్లుల

తృ. తల్లిచేత

తల్లులచేత

దీనికి యువతిశబ్దంబునకు వలె రూపములు.

ఇట్లు ఇంతి, చెలి, లచ్చి, సిరి, తొమ్మిలి, వెలది, కులుకులాడి మొ.

(TELUGU NOUNS)

మహాత్మ్యర్థకములు.

అ న్న శ బ్ద ము.

ఏ.	బ.
ప్ర. అన్న (స్త్రీ)	అన్నలు
ద్వి. అన్నఁ	అన్నలఁ
తృ. అన్నచేతఁ, అన్నచేఁ	అన్నలచేతఁ, అన్నలచేఁ
అన్నతోడఁ, అన్నతోఁ	అన్నలతోడఁ, అన్నలతోఁ
ష. అన్ననకుఁ, అన్నయొక్క	అన్నలకుఁ, అన్నలయొక్క
	అన్నలలోపలఁ
స. అన్ననందుఁ	అన్నలయందుఁ, అన్నలందుఁ
సం. ఓఅన్న, ఓఅన్ను	ఓ అన్నలార, ఓ అన్నలారా
	ఓ అన్నలు.

శేషం బూహ్యంబు.

కూఁ తు శ బ్ద ము.

ఏ.	బ.
ప్ర. కూతురు (పుత్రిక)	కూతులు
ద్వి. కూతుఁ	కూతులఁ
తృ. కూతుచేతఁ	కూతులచేతఁ
కూతుచేఁ	కూతులచేఁ
కూతుతోడఁ	కూతులతోడఁ
కూతుతోఁ	కూతులతోఁ
ష. కూతునకుఁ	కూతులకుఁ
కూతుయొక్క	కూతులయొక్క
	కూతులలోపలఁ

(TELUGU NOUNS.)

మహత్వర్థకములు.

ఏ.

బ.

స. కూతునందుకొ

కూతులందుకొ

కూతులందుకొ

సం. ఓకూతుర, ఓకూతురా

ఓకూతులార, ఓకూతులారా

ఓకూతులు.

శేషం బూహ్యంబు.

క న్నె శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. కన్నె, కన్నియ (కన్యక)

కన్నెలు, కన్నియలు

ద్వి. కన్నెకొ, కన్నియకొ

కన్నెలకొ, కన్నియలకొ

ష. కన్నెకుకొ, కన్నియకుకొ

కన్నెలకుకొ, కన్నియలకుకొ

కన్నెయొక్క

కన్నెలయొక్క

కన్నియయొక్క

కన్నియలయొక్క

కన్నెలలోపలకొ

కన్నియలలోపలకొ

సం. ఓకన్నె, ఓకన్నే

ఓకన్నెలార, ఓకన్నెలారా

ఓకన్నియ, ఓకన్నియా

ఓకన్నియలార, ఓకన్నియలారా

ఓకన్నెలు, ఓకన్నియలు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు వదినె మొ.

(TELUGU NOUNS.)

అమహద్దర్శకములు.

మొక్క శబ్దము.

ఏ.

బ.

ప్ర. మొక్క	(మొలక)	మొక్కలు
ద్వి. మొక్కల		మొక్కలక
త్వ. మొక్కచేతక మొ.		మొక్కలచేతక మొ.

శేషంబు రమాశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు కొమ్మ, నిమ్మ, కలశ, పలక, తెల్లన, నల్లన మొ.

గది శబ్దము.

ఏ.

బ.

ప్ర. గది	(అఱ)	గదులు
ద్వి. గదిల		గదులక
త్వ. గదిచేతక మొ.		గదులచేతక మొ.

శేషంబు గిరిశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు జిగి, బిగి, పది, వది, నెమ్మది, తొమ్మిది మొ.

పలుకు శబ్దము.

ఏ.

బ.

ప్ర. పలుకు	(మాట)	పలుకులు
ద్వి. పలుకుల		పలుకులక
సం. ఓపలుక, ఓపలుక		ఓపలుకులార, ఓపలుకులారా ఓపలుకులు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు తగుకు, బెగుకు, మఱుగు, మెఱుగు; అరుదు, బిరుదు, తెఱుపు, నలుపు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

అనుహదర్శకములు.

తి న్నె శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. తిన్నె, తిన్నియ	(అరఁగు)	తిన్నెలు, తిన్నియలు
ద్వి. తిన్నెక, తిన్నియక		తిన్నెలక, తిన్నియలక
తృ. తిన్నెచేతక		తిన్నెలచేతక
తిన్నియచేతక మొ.		తిన్నియలచేతక మొ.

శేషంబు కన్నెకబ్బంబునకు వలె.

ఇట్లు గుఱె, గిన్నె, వన్నె మొ.

క శ్ల ము శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. కశ్లము (ధాన్యము నుఱుచుచోటు)	కశ్లములు
కశ్లము	కశ్లములు
కశ్లంబు	కశ్లంబులు
ద్వి. కశ్లముక	కశ్లములక
కశ్లముక	కశ్లములక
కశ్లంబుక	కశ్లంబులక
తృ. కశ్లముచేతక మొ.	కశ్లములచేతక మొ.

శేషంబు జ్ఞానకబ్బంబునకు వలె.

ఇట్లు అందము, చందము, గొల్లము, పల్లము మొ.

అనుహత్యర్థకములు.

మేఁ క శ బ్ద ము.

ఏ.

బ.

ప్ర. మేఁక	(ఛాగి)	మేఁకలు
-----------	--------	--------

(TELUGU NOUNS.)

అమహత్స్యర్థకములు.

ఏ.

ప్ర. మేఁక

ద్వి. మేఁకల

త్వ. మేఁకచేతక ము.

ఇట్లు నేల ము.

బ.

మేఁకల

మేఁకలచేతక ము.

శేషం బూహ్యంబు.

లే డి శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. లేడి (అడుజింక)

ద్వి. లేడిక

త్వ. లేడిచేతక ము.

బ.

లేడులు, లేడ్లు

లేడులక, లేడ్లక

లేడులచేతక, లేడ్లచేతక ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఎ ను ము శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. ఎనుము (బత్తు)

ద్వి. ఎనుముక

త్వ. ఎనుముచేతక ము.

బ.

ఎనుములు

ఎనుములక

ఎనుములచేతక ము.

శేషం బూహ్యంబు.

గే దె శ బ్ద ము.

ఏ.

ప్ర. గేదె (బత్తు)

ద్వి. గేదెక

త్వ. గేదెచేతక ము.

బ.

గేదెలు.

గేదెలక

గేదెలచేతక ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు బత్తు ము.

(TELUGU NOUNS.)

జౌపవిభక్తికాంతములు.

తెనుగునామములు కొన్నిటిమీఁద విభక్తులు పరమగునపుడు ఇ, టి, తి అనువర్తములు ద్వితీయా ద్యైకవచనములందు వచ్చును. అవి జౌపవిభక్తికము అనబడును. అట్టి జౌపవిభక్తికములు అంతమునందుఁ గల నామములు జౌపవిభక్తికాంతములు. అవి అనర్థముల క్రమముగా నీ క్రిందఁ గొన్ని వ్రాయఁబడుచున్నవి.

మహాత్మ్యర్థకము.

ఆ లు శ బ్దము.

ఏ.

బి.

ప్ర. అలు (భార్య)

అండు

ద్వి. అలిక

అండ్రక

తృ. అలిచేతక, అలిచేక
అలితోడక, అలితోక

అండ్రచేతక, అండ్రచేక

అండ్రతోడక, అండ్రతోక

చ. అలికొఱుక, అలికయి

అండ్రకొఱుక, అండ్రకయి

పం. అలివలనక, అలికంఠెక

అండ్రవలనక, అండ్రకంఠెక

ష. అలికిక, అలియొక్క

అండ్రుక, అండ్రయొక్క

అండ్రలోపలక

స. అలియందుక

అండ్రయందుక, అండ్రందుక

సం. ఓఅల, ఓఅలా

ఓఅండాగిర, ఓఅండాగిరా

ఓఅండు.

ఇటు ఏరాలు, కొమరాలు, జవరాలు, ముద్దరాలు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

బౌద్ధవిభక్తికాంతములు.

అమహదర్థకములు.

త్రాడు శబ్దము.

ఎ.

బి.

ప్ర. త్రాడు (దారము)

ద్వి. త్రాటిక

శ్చ. త్రాటక

త్రాటిచేతక

త్రాటిచేక

త్రాటితోడక

త్రాటితోక

చ. త్రాటికొఱకుక

త్రాటికయి

పం. త్రాటివలనక

త్రాటికంటెక

త్రాటికిక

త్రాడులు, త్రాడులు, త్రాడులు

త్రాడులక, త్రాడులక, త్రాడులక

త్రాడులచేతక

త్రాడులచేక, త్రాడులచేక

త్రాడులచేక

త్రాడులచేక, త్రాడులచేక

త్రాడులతోడక

త్రాడులతోడక, త్రాడులతోడక

త్రాడులతోక

త్రాడులతోక, త్రాడులతోక

త్రాడులకొఱకుక

త్రాడులకొఱకుక, త్రాడులకొఱకుక

త్రాడులకయి

త్రాడులకయి, త్రాడులకయి

త్రాడులవలనక

త్రాడులవలనక, త్రాడులవలనక

త్రాడులకంటెక

త్రాడులకంటెక, త్రాడులకంటెక

త్రాడులకుక, త్రాడులకుక, త్రాడులకుక

(TELUGU NOUNS.)

బౌద్ధవిభక్తికాంతములు.

అమహదర్శకములు.

ఏ.

బి.

త్రాటియొక్క

త్రాడులయొక్క

త్రాశులయొక్క, త్రాళ్లయొక్క

త్రాడులలోపలకా

త్రాశులలోపలకా, త్రాళ్లలోపలకా

స. త్రాటక

త్రాటియందుకా

త్రాడులయందుకా, త్రాడులందుకా

త్రాశులయందుకా, త్రాశులందుకా

త్రాళ్లయందుకా, త్రాళ్లందుకా

సం. ఓత్రాడ

ఓత్రాడా

ఓత్రాడులార, ఓత్రాడులారా

ఓత్రాశులార, ఓత్రాశులారా

ఓత్రాళ్లార, ఓత్రాళ్లారా

ఓత్రాడులు, ఓత్రాశులు, ఓత్రాళ్లు.

ఇట్లు కాదు, వీడు మొ.

క న్ను శ బ్దము.

ఏ.

బి.

ప్ర. కన్న (నేత్రము)

కన్నులు

ద్వి. కంటికా

కన్నులకా

త్వ. కంటక

కంటిచేతకా, కంటిచేకా

కన్నులచేతకా, కన్నులచేకా

కంటితోడకా, కంటితోకా

కన్నులతోడకా, కన్నులతోకా

(TELUGU NOUNS.)

జౌపవిభక్తికాంతములు.

అనుమాదర్థకములు.

ఏ.

బ.

చ. కంటికోఱకుకా, కంటికయి
పం. కంటిపలనకా, కంటికంటెకా
ష. కంటికికా, కంటియొక్క

స. కంటక, కంటియందుకా
సం. ఓకన్న, ఓకన్నా

కన్నులకోఱకుకా, కన్నులకయి
కన్నులపలనకా, కన్నులకంటెకా
కన్నులకుకా, కన్నులయొక్క
కన్నులలోపలకా

కన్నులందుకా, కన్నులందుకా
ఓకన్నలార, ఓకన్నలారా
ఓకన్నలు.

ఇట్లు పున్ను, మిన్ను మొ.

పల్లులబ్రము.

ఏ.

బ.

ప్ర. పల్లు (దంతము)

ద్వి. పంటిక

త్వ. పంటక

పంటిచేతకా

పంటిచేకా

పంటితోడకా

పల్లులు, పండులు, పండ్లు

పల్లులకా, పండులకా, పండ్లకా

పల్లులచేతకా

పండులచేతకా, పండ్లచేతకా

పల్లులచేకా

పండులచేకా, పండ్లచేకా

పల్లులతోడకా

పండులతోడకా, పండ్లతోడకా

(TELUGU NOUNS.)

బౌద్ధవిధక్తికాంతములు.

అమహద్భక్తములు.

ఏ.

బి.

పంటితోక్

పల్లంతితోక్

చ. పంటితోటకుక్

పండులతోక్, పండ్లతోక్

పల్లంతితోటకుక్

పండులతోటకుక్, పండ్లతోటకుక్

పంటికయి

పల్లంతికయి

పండులకయి, పండ్లకయి

పం. పంటివలనక్

పల్లంతివలనక్

పండులవలనక్, పండ్లవలనక్

పంటికంటెక్

పల్లంతికంటెక్

పండులకంటెక్, పండ్లకంటెక్

ష. పంటికిక్

పల్లంతికుక్

పండులకుక్, పండ్లకుక్

పంటియొక్క

పల్లంతియొక్క

పండులయొక్క, పండ్లయొక్క

పల్లంతిలోపలక్

పండులలోపలక్, పండ్లలోపలక్

స. పంటక్

పంటియందుక్

పల్లంతియందుక్, పల్లంతిందుక్

పండులయందుక్, పండులందుక్

పండ్లయందుక్, పండ్లందుక్

(TELUGU NOUNS.)

ఔపవిభక్తకాంతములు.

అచుహదర్థకములు.

ఏ.

బ.

సం. ఓపల్ల, ఓపల్ల

ఓపల్లలార, ఓపల్లలారా

ఓపండులార, ఓపండులారా

ఓపండ్లార, ఓపండ్లారా

ఓపల్లలు, ఓపండులు, ఓపండ్లు.

ఇటు ఇల్లు, కల్లు (త్రాయి) ముల్లు, విల్లు మొ.

చేయి శబ్దము.

ఏ.

బ.

ప్ర. చేయి (హస్తమా)

చేతులు

ద్వి. చేతిక

చేతులక

తృ. చేతక, చేతిచేతక మొ.

చేతులచేతక మొ.

ష. చేతికీక, చేతియొక్క

చేతులకీక, చేతియొక్క

చేతులలోపలక

స. చేతక, చేతియందుక

చేతులయందుక, చేతులందుక.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇటు నూయి, నేయి, వాయి మొ.

(TELUGU PRONOUNS.)

మనోహద్యర్థకములయిన యెల్ల నామంబులకును మాటుగా నుపయోగింపఁబడునట్టి అన్ని మొదలగు నామములు సర్వనామము అనఁబడును. వాని రూపము లీ దిగున వరుసగా వ్రాయఁబడియెడి.

సంస్కృతమునందలి సర్వనామములయందు అజంతశబ్దముల రూపములు రాక్షబ్దము లొనగువాని వంటివిగాని నవి యిక్కడ వేరుగాఁ దెలుపఁబడినయ్యెను. త్వితాదులగు హంతశబ్దములలో యిందుఁ బ్రత్యేకముగాఁ బయోగింపఁబడవు.

ఆశబ్దము తదర్థకము.

మహదర్థకము.

౧.

బ.

ప్ర. వాడు	(ఆపురుషుడు)	వాడు, వారలు, వాండు
ద్వి. వానిక		వారిక, వారలక, వాండ్రక
త్వ. వానిచేతక		వారిచేతక, వారలచేతక
		వాండ్రచేతక
వానిచేక		వారిచేక, వారలచేక
		వాండ్రచేక
వానితోడక		వారితోడక, వారలతోడక
		వాండ్రతోడక
వానితోక		వారితోక, వారలతోక
		వాండ్రతోక
చ. వానికొఱకుక		వారికొఱకుక, వారలకొఱకుక
		వాండ్రకొఱకుక

(TELUGU PRONOUNS.)

మహాదర్శకము.

ఏ.

బి.

వానికయి

వారికయి, వారలకయి

పం. వానిపలనక

వాండ్రకయి

వారిపలనక, వారలపలనక

వానికంటె

వాండ్రపలనక

వారికంటె, వారలకంటె

ష. వానికి

వాండ్రకంటె

వానికి, వారలకు

వానియొక్క

వాండ్రకు

వారియొక్క, వారలయొక్క

వాండ్రయొక్క

వారిలోపలక, వారలలోపలక

వాండ్రలోపలక

స. వానియందు

వారియందు

వారలయందు, వారలందు

వాండ్రయందు, వాండ్రందు

ఇందు తదాది సర్వనామములకు సంబోధనంబు లేదు.

మహాదర్శకము.

ఏ.

బి.

ప్ర. అది, అద్ది
అయది, అయ్యది

(అత్తీ)

వారు, వారలు, వాండ్రు

ద్వి. దానిక, ఆదానిక, అద్దానిక

వారిక, వారలక, వాండ్రక

(TELUGU PRONOUNS.)

మహాత్మ్యర్థకము.

ఏ.

బ.

తృ. దానిచేతక మొ.

వారిచేతక మొ.

స. దానియందుక మొ.

వారియందుక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అనుహదమహాత్మ్యర్థకము.

ఏ.

బ.

ప్ర. ఆది, ఆద్ది (అపశ్వాదికము)

ఆవి, ఆవ్వి

అయిది, అయ్యది

అయివి, అయ్యవి

ద్వి. దానిక, ఆదానిక, అద్దానిక

వానిక

తృ. దానక

వానక

దానిచేతక, ఆదానిచేతక, అద్దానిచేతక

వానిచేతక

దానిచేక, ఆదానిచేక, అద్దానిచేక

వానిచేక

దానితోడక

ఆదానితోడక, అద్దానితోడక

వానితోడక

దానితోక, ఆదానితోక, అద్దానితోక

వానితోక

చ. దానికొఱకుక

వానికొఱకుక

ఆదానికొఱకుక, అద్దానికొఱకుక

దానికయి, ఆదానికయి, అద్దానికయి

వానికయి

షం. దానిపలనక

ఆదానిపలనక, అద్దానిపలనక

వానిపలనక

దానికంటెక

వానికంటెక

ఆదానికంటెక, అద్దానికంటెక

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహత్స్యకము.

ఏ.	బ.
మ. దానికీ, అదానికీ, అద్దానికీ ఊనియొక్క ఆదానియొక్క, అద్దానియొక్క	వానికీ వానియొక్క వానిలోపలకీ
స. దానక, అదానక, అద్దానక దానియందుక ఆదానియందుక, అద్దానియందుక	వానక వానియందుక

ఈశబ్దము ఇదమర్థకము.

మహదర్థకము.

ఏ.	బ.
ప్ర. వీడు (ఈపురుషుడు)	వీరు, వీరలు, వీండు
ద్వి. వీనిక	వీరిక, వీరిలక, వీండ్రక
తృ. వీనిచేతక మొ.	వీరిచేతక మొ.

కేషం బాశబ్దంబునకు వలె.

మహత్స్యకము.

ఏ.	బ.
ప్ర. ఇది, ఇద్ది (ఈస్త్రీ)	వీరు, వీరలు, వీండు
ఈయది, ఇయ్యది	
ద్వి. దీనిక, ఈదానిక, ఇద్దానిక	వీరిక, వీరిలక, వీండ్రక
తృ. దీనిచేతక	వీరిచేతక, వీరిలచేతక
ఈదానిచేతక, ఇద్దానిచేతక మొ.	వీండ్రచేతక మొ.

కేషం బాశబ్దంబునకు వలె.

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహత్వస్థకము.

ఏ.	బ.
ప్ర. ఇది, ఇద్ది (ఈపశ్వాదికము)	ఇవి, ఇద్వి
ఈయది, ఇయ్యది	ఈయవి, ఇయ్యది
ద్వి. దీనిక, ఈదానిక, ఇద్దానిక	వీనిక
త్వ. దీనిక	వీనిక
దీనిచేతక	
ఈదానిచేతక, ఇద్దానిచేతక ము.	వీనిచేతక ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఏకబ్రహ్మ యత్క్రిమార్థకము.

మహదర్థకము.

ఏ.	బ.
ప్ర. ఏడు	ఏరు
ఏవాడు	ఏవారు, ఏవారలు, ఏవాండు
ఎవ్వాడు	ఎవ్వారు, ఎవ్వారలు, ఎవ్వాండు
ఎవ్వడు	ఎవ్వరు, ఎవ్వండు
ఎవడు	ఎవరు, ఎవండు
ద్వి. ఏనిక	వీరిక
ఏనానిక	వీనానిక, వీనారలక, వీనాండ్రక
ఎవ్వానిక	ఎవ్వారిక, ఎవ్వారలక, ఎవ్వాండ్రక
ఎవ్వనిక	ఎవ్వరిక, ఎవ్వండ్రక
ఎవనిక	ఎవరిక, ఎవండ్రక

(TELUGU PRONOUNS.)

మహదర్థకము.

ఏ.	బ.
త్య. ఏనిచేతక	ఏరిచేతక
ఏవానిచేతక	ఏవారిచేతక
ఎవ్వనిచేతక	ఎవ్వరిచేతక
ఎవ్వనిచేతక	ఎవ్వరిచేతక
ఎవనిచేతక మొ.	ఎవరిచేతక మొ.
చ. ఏనికొఱకుక	ఏరికొఱకుక
ఏవానికొఱకుక	ఏవారికొఱకుక
ఎవ్వనికొఱకుక	ఎవ్వరికొఱకుక
ఎవ్వనికొఱకుక	ఎవ్వరికొఱకుక
ఎవనికొఱకుక మొ.	ఎవరికొఱకుక మొ.
పం. ఏనివలనక	ఏరివలనక
ఏవానివలనక	ఏవారివలనక
ఎవ్వనివలనక	ఎవ్వరివలనక
ఎవ్వనివలనక	ఎవ్వరివలనక
ఎవనివలనక మొ.	ఎవరివలనక మొ.
వ. ఏనికిక	ఏరికిక
ఏవానికిక	ఏవారికిక
ఎవ్వనికిక	ఎవ్వరికిక
ఎవ్వనికిక	ఎవ్వరికిక
ఎవనికిక మొ.	ఎవరికిక మొ.
స. ఏనియందుక	ఏరియందుక
ఏవానియందుక	ఏవారియందుక

(TELUGU PRONOUNS.)

మహాదర్శకము.

ఏ.

బ.

ఎవ్వనియందుక

ఎవ్వరియందుక

ఎవ్వనియందుక

ఎవ్వరియందుక

ఎవనియందుక మొ.

ఎవరియందుక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

మహాత్మ్యర్థకము.

ఏ.

బ.

*ప్ర. ఎవతె (ఏస్త్రీ)

ఏరు, ఏవారు, ఏవారలు, ఏవాండు

ద్వి. ఎవతెక

ఏవారిక మొ.

తృ. ఎవతెచేతక, ఎవతెచేక

ఏరిచేతక, ఏరిచేక

ఎవతెతోడక, ఎవతెతోక

ఏరితోడక, ఏరితోక మొ.

చ. ఎవతెకొఱకుక, ఎవతెకయి

ఏరికొఱకుక, ఏరికయి మొ.

పం. ఎవతెవలనక

ఏరివలనక

ఎవతెకంటెక

ఏరికంటెక మొ.

ష. ఎవతెకుక, ఎవతెయొక్క

ఏరికిక, ఏరియొక్క

ఏరిలోపలక మొ.

స. ఎవతెయందుక

ఏరియందుక మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

*దీనికి రూపాంతరంబు లనేకంబులు గలవు. వానినెల్ల బాలవ్యాకరణమువలనఁ జెలిసికొనవలయును.

(TELUGU PRONOUNS.)

అనుమాదమహత్వర్థకము.

ఏ.

బ.

ప్ర. ఎది, ఎద్ది (ఏపశ్యాదికము)

ఎవి, ఎవ్వి

ఏయది, ఎయ్యది

ఏయవి, ఎయ్యవి

ద్వి. దేనిక, ఏదానిక, ఎద్దానిక

దేనిక

తృ. దేనక

దేనక

దేనిచేతక

ఏదానిచేతక, ఎద్దానిచేతక మొ.

దేనిచేతక మొ.

కేపం బూహ్యంబు.

ఈ దిగువ వ్రాయబడు నీమొదలగు నాల్గుకబ్బములు మహదాద్యైర్థములన్నింటియందును సమాసరూపములు గలవియగును.

నీశబ్దము యుష్కదర్థకము.

ఏ.

బ.

ప్ర. నీవు, ఈవు

మీరు, ఈరు, మీరలు, ఈరలు

ద్వి. నీన్నక, నీనుక

మిన్నక, మినుక

తృ. నీచేతక, నీచేక

మిచేతక, మిచేక

నీతోడక, నీతోక

మీతోడక, మీతోక

చ. నీకొఱకుక, నీకయి

మీకొఱకుక, మీకయి

షర్. నీవలనక, నీకంటెక

మీవలనక, మీకంటెక

మ. నీకుక, నీయొక్క

మీకుక, మీయొక్క, మీలోపలక

స. నీయందుక

మీయందుక.

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహత్వర్థకము.

నాశబ్దము అన్యదర్థకము.

ఎ.

ప్ర. నేను, ఏను

ద్వి. నన్నుక, ననుక

తృ. నాచేతక, నాచేక

నాతోడక, నాతోక

చ. నాకొఱకుక, నాకయి

పం. నావలనక, నాకంటెక

ష. నాకుక, నాయొక్క

స. నాయుందుక

బ.

మేము, ఏము

మమ్ముక, మముక

మాచేతక, మాచేక

మాతోడక, మాతోక

మాకొఱకుక, మాకయి

మావలనక, మాకంటెక

మాకుక, మాయొక్క

మాలోపలక

మాయందుక.

మనశబ్దము యున్యదన్యదర్థకము.

ని త్యి బ మా వ చ నాం త ము.

ప్ర. మనము

ద్వి. మనలక

తృ. మనచేతక, మనచేక మొ.

తాశబ్దము ఆత్మార్థకము.

ఎ.

ప్ర. తాను

ద్వి. తన్నుక, తనుక

తృ. తనచేతక, తనచేక మొ.

బ.

తాము, తారు, తమరు

తమ్ముక, తముక

తమచేతక, తమచేక మొ.

కేషం బూహ్యంబు.

నామము లట్లే క్రియలును సంస్కృతసమములు అచ్చతెనుగు లని రెండు విధములగును. ఆ క్రియలు ఆకర్త కములు సకర్త కములని ద్వివిధములు. ఆకర్త కము అనగా కర్త పదము లేనివి. కర్త పదములను గోరనివనుట. సకర్త కము అనగా కర్త పదము గలవి. కర్త పదములను గోరునవి యనుట. సకర్త క క్రియలకే కర్తార్థమును సాధారణముగా అత్త నేపదార్థమును గలవు గాని ఆకర్త క క్రియలకు లేవు. ఆకర్త క క్రియలకు ప్రేరణమునందు అవి గలవి. ఈ క్రియలు తద్ధర్మము, వత్తమానము, భూతము, భవిష్యత్తు, ప్రార్థనము, వ్యతిరేకము అను నీయర్థములు గలవియ్యి వ్యవహరింపఁబడును. తద్ధర్మ మనగా ధాతువుయొక్క వ్యాపారము. దీనిచే తాత్పర్యార్థములును గ్రహింపఁబడుచున్నవి. తద్ధర్మార్థ క్రియ ఒక్కొక్కచో వర్తమాన భూత భవిష్యద్ధర్మములను సహితము జెలుపును. వర్తమాన మనగా జరుగుచుండుకాలము. భూత మనగా కడచినకాలము. భవిష్యత్తనగా కాలబోవుకాలము. ప్రార్థనము అనగా నేడుట. ఇది విధ్యర్థమునకును ఉపలక్షణము. వ్యతిరేకము అనగా విరోధము. ఈ క్రియలకు ఆశబ్దములొనగు నామములు కర్తలగు నపుడు ప్రథమ పురుషము లనియు, సీశబ్దము కర్తయగునపుడు మధ్యమ పురుషము లనియు, నాశబ్దము కర్తయగునపుడు ఉత్తమ పురుషము లనియు సంజ్ఞలు గలవు. వ్యవహారదశయందు, సంస్కృత సమక్రియల కన్నింటికీ దఱచుగా స్వార్థమందును ప్రేరణమందును, తెనుగు క్రియల కన్నింటికీ దఱచుగా ప్రేరణమందును గొన్నింటికీ మాత్రము స్వార్థమందును కడపలు ఇంచు అను అగమంబు వచ్చును. ఉభయవిధములయిన ఆకర్త క క్రియలకుఁ గొన్నింటికీ స్వార్థమున ఇల్లు అను నాగమంబు వచ్చును.

(SANSKRIT VERBS.)

ధాతువు (ROOT) ప్రకాశించు.

అకర్మకము, INTRANSITIVE.

కర్మకము, ACTIVE VOICE.

*సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్రథమపురుషము, THIRD PERSON.

ఏ.

బి.

ప్రకాశించును (వెలుగును) ప్రకాశింతురు, ప్రకాశింతుః
ప్రకాశింపుదురు, ప్రకాశించును.

మధ్యమపురుషము, SECOND PERSON.

ప్రకాశింతువు, ప్రకాశించు ప్రకాశింతురు, ప్రకాశింతుః
ప్రకాశింపుదురు.

ఉత్తమపురుషము, FIRST PERSON.

ప్రకాశింతును ప్రకాశింతుడు
ప్రకాశింపుదును ప్రకాశింపుడుము.

తద్ధర్మకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. ప్రకాశించెడిక ప్రకాశించెదరు
ప్రకాశించెడుక ప్రకాశించెడిక
ప్రకాశించెడుక

మ. ప్రకాశించెదవు, ప్రకాశించెదు ప్రకాశించెదరు

ఉ. ప్రకాశించెదను ప్రకాశించెదము.

(SANSKRIT VERBS.)

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ఏ.

బి.

త. ప్రకాశించుచున్నాడు	ప్రకాశించుచున్నారు
త. ప్రకాశించుచున్నది	ప్రకాశించుచున్నవి
మ. ప్రకాశించుచున్నావు	ప్రకాశించుచున్నార
ఉ. ప్రకాశించుచున్నాను	ప్రకాశించుచున్నామా.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

త. ప్రకాశించెను	ప్రకాశించిరి, ప్రకాశించెను
మ. ప్రకాశించితివి, ప్రకాశించితి	ప్రకాశించితిరి
ఉ. ప్రకాశించితిని	ప్రకాశించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

త. ప్రకాశింపఁగలడు	ప్రకాశింపఁగలరు
త. ప్రకాశింపఁగలదు	ప్రకాశింపఁగలవు
మ. ప్రకాశింపఁగలవు	ప్రకాశింపఁగలరు
ఉ. ప్రకాశింపఁగలను	ప్రకాశింపఁగలమా.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

*మ. ప్రకాశింపుము	ప్రకాశింపుడు.
------------------	---------------

ఉభయకర్తృర్థక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బి. ప్రకాశింతుము, ప్రకాశింతుదము.

*ఏకి ప్రకాశింపును, ప్రకాశింపుమా, ప్రకాశింపుమి, ప్రకాశింపుమి, ప్రకాశింపుడు, ప్రకాశింపుద, ప్రకాశింపుదా, ప్రకాశింపుడి, ప్రకాశింపుడి లని రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుంగవలెను.

(SANSKRIT VERBS.)

ఆశీర్వాదకము, OPTATIVE MOOD.

ప్రకాశించుతక.

(ఇది ఆవ్యయము. ఇ ట్లంతట నెఱుంగవలయును.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ఏ.

బ.

ప్ర. ప్రకాశింపడు

ప్రకాశింపరు

ప్రకాశింపదు

ప్రకాశింపరు, ప్రకాశింపవు

*మ. ప్రకాశింపవు

ప్రకాశింపదు

ఉ. ప్రకాశింపను

ప్రకాశింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. ప్రకాశింపకుమా

ప్రకాశింపకుడు.

అసమాపకములు, INFINITE VERBS.

అసమాపకము అనగా ముగియని క్రియలు. ఇవి క్రియాకాంతములు, నామాకాంతము అని ద్వివిధములు. క్రియాకాంతము అనగా క్రియను గోరునట్టివి. నామాకాంతము అనగా నామమును గోరునట్టివి.

క్రియాకాంతాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము

Past Participle

ప్రకాశించి

వ్యతిరేకభూతార్థకా

Past Participle

ప్రకాశింపక

సమాపకము

(Negative)

*పీనిమీద అయ్య; అష్టి లోనగునవి వచ్చునపుడు అవి ప్రార్థనార్థకములగును. ఉ.దా. ప్రకాశింపవయ్య, ప్రకాశింపవస్తు, ప్రకాశింపరయ్య, ప్రకాశింపరస్తు ఇత్యాదులు. ఇ ట్లంతటను నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

భూతార్థార్థక సమాపకము	{	Infinitive Mood	ప్రకాశింపక
వర్తమానార్థక సమాపకము		Present Participle	ప్రకాశించుచుక
అనంతార్థార్థక సమాపకము	{	Subjunctive Mood	ప్రకాశించుడుక
పక్షాంతార్థార్థక సమాపకము		Conditional Mood	ప్రకాశించినక.

ఇవి అర్థమునుబట్టి యేర్పడిన సంజ్ఞలు. ఇటు కాని పక్షమందు భూతార్థార్థక సమాపకము అనునది మొదలుగాఁగలవానికిఁ గ్రమముగా ఇప్రత్యయాంతాసమాపకము, అకప్రత్యయాంతాసమాపకము, అప్రత్యయాంతాసమాపకము, చుప్రత్యయాంతాసమాపకము, దుప్రత్యయాంతాసమాపకము, ఇనప్రత్యయాంతాసమాపకము అనియుఁ బ్రత్యయములను గొని పేరిడవచ్చును. క్రొత్తప్రత్యయాంతాది సంజ్ఞలు సంస్కృతమునందలివి యిట్లే యేర్పడియున్నవి.

నామాకాంతౌసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES AORIST FORM.

తత్కారక విశేషణము	}	Relative Participle	ప్రకాశించు, ప్రకాశి చెడి, ప్రకాశించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము		Relative Participle (Present form)	ప్రకాశించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	ప్రకాశించిన

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	ప్రకాశింపగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము		Relative Participle (Negative)	ప్రకాశింపని.

ఇవియే క్రియాజన్యవిశేషణములనబడును. విశేషణము (Adjective) అనగా విశేష్యముయొక్క గుణాదికమును తెలుపునట్టిశబ్దము. ఈవిశేషణములమీఁద వలసినయొడ అట్టి యను దానిని చేర్చుకొనవచ్చును. (ఉదా. ప్రకాశించుచున్నట్టి మొ.) ఇట్లంశులు నెఱుంగవలయును.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	(Participial Noun (Affirmative))	ప్రకాశించుట
వ్యతిరేక	} Participial Noun	ప్రకాశింపమి.
భావార్థకము		

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE.

కర్తృర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్రూపకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బి.

ప్ర. ప్రకాశింపించును	ప్రకాశింపింతురు, ప్రకాశింపింపుదురు.
	ప్రకాశింపించును
మ. ప్రకాశింపింతువు	ప్రకాశింపింతురు
ప్రకాశింపింతు	ప్రకాశింపింతు.
ప్రకాశింపింపుదురు	ప్రకాశింపుదురు
ప్రకాశింపింపుదు	

(SANSKRIT VERBS)

ఏ.

ఉ. ప్రకాశింపింతును
ప్రకాశింపింపుదును

బ.

ప్రకాశింపింతుము
ప్రకాశింపింపుదుము.

తద్ధర్తార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించెడిన్
ప్రకాశింపించెడున్

ప్రకాశింపించెదరు
ప్రకాశింపించెడిరు

ప్రకాశింపించెడున్

మ. ప్రకాశింపించెదవు
ప్రకాశింపించెదు

ప్రకాశింపించెదరు

ఉ. ప్రకాశింపించెదను

ప్రకాశింపించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించుచున్నాడు
ప్రకాశింపించుచున్నది

ప్రకాశింపించుచున్నారు
ప్రకాశింపించుచున్నవి

మ. ప్రకాశింపించుచున్నావు

ప్రకాశింపించుచున్నారు

ఉ. ప్రకాశింపించుచున్నాను

ప్రకాశింపించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించెను

ప్రకాశింపించిరి, ప్రకాశింపించెను.

మ. ప్రకాశింపించితివి

ప్రకాశింపించితిరి

ప్రకాశింపించితి

ఉ. ప్రకాశింపించితిని

ప్రకాశింపించితిమి.

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ఏ.

బ.

శ్ర. ప్రకాశింపింపఁగలడు	ప్రకాశింపింపఁగలరు
ప్రకాశింపింపఁగలదు	ప్రకాశింపింపఁగలవు
మ. ప్రకాశింపింపఁగలవు	ప్రకాశింపింపఁగలరు
ఉ. ప్రకాశింపింపఁగలను	ప్రకాశింపింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. ప్రకాశింపింపుము	ప్రకాశింపింపుఁడు.
--------------------	-------------------

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. ప్రకాశింపింతుము,	ప్రకాశింపింపుదము.
------------------------	-------------------

ఆశీర్వాదకము, OPTATIVE MOOD.

ప్రకాశింపింతుఁ.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

శ్ర. ప్రకాశింపింపఁడు	ప్రకాశింపింపరు
ప్రకాశింపింపదు	ప్రకాశింపింపరు, ప్రకాశింపవు
మ. ప్రకాశింపింపవు	ప్రకాశింపింపరు
ఉ. ప్రకాశింపింపను	ప్రకాశింపింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. ప్రకాశింపింపకుము	ప్రకాశింపింపకుఁడు.
---------------------	--------------------

క్రియాకాంత సమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థక సమాపకము	Past Participle	ప్రకాశింపింది
వ్యతిరేక భూతార్థక సమాపకము	Past Participle (Negative)	ప్రకాశింపింపక

(SANSKRIT VERBS.)

తాదృశ్యద్యర్థకా సమాపకము	}	Infinitive Mood	ప్రకాశింపింపక
వర్తమానార్థకా సమాపకము	}	Present Participle	ప్రకాశింపించుచుక
అనంతర్యార్థకా సమాపకము	}	Subjunctive Mood	ప్రకాశింపించుదుక
పక్షాంతిరాద్యర్థకా సమాపకము	}	Conditional Mood	ప్రకాశింపింపినక.

నామాకాంతౌ సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రారథక విశేషణము	}	Relative Participle (Aorist form)	ప్రకాశింపించు ప్రకాశింపించెడి ప్రకాశింపించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Present form)	ప్రకాశింపించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	ప్రకాశింపించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	ప్రకాశింపింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative)	ప్రకాశింపింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	ప్రకాశింపించుట
వ్యతిరేక	Participial Noun	
భావార్థకము	(Negative)	ప్రకాశింపింపమి.

(SANSKRIT VERBS.)

ప్రేరణాత్తనే పదకర్తృత్వరూపము ప్రకాశింపించుకొను, ప్రేరణ కర్తృత్వరూపము ప్రకాశింపబడు, ప్రేరణాత్తనేపద కర్తృత్వరూపము ప్రకాశింపించుకొనబడు—వీనికి అన్నియర్థములయందును, అన్ని పురుషముల యందును వచనద్యయమునందు వచ్చేడు వర్ణములను గ్రమముగా నూహించు కొనవలయును.

ధాతువు (ROOT) రంజిల్లు.

అకర్తృకము, INTRANSITIVE.

కర్తృత్వము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్తృకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

*ప్ర. రంజిల్లును (సంతోషించును) రంజిల్లుదురు, రంజిల్లును

మ. రంజిల్లుదువు, రంజిల్లుదు రంజిల్లుదురు

ఉ. రంజిల్లుదును రంజిల్లుదుము.

తద్ధర్తృక రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. రంజిల్లెడిక, రంజిల్లెడుక రంజిల్లెదరు

రంజిల్లెడిక, రంజిల్లెడుక

మ. రంజిల్లెదవు, రంజిల్లెదు రంజిల్లెదరు

ఉ. రంజిల్లెదను రంజిల్లెదము.

* రంజిల్లు దీనికి రంజలు అని రూపాంతరము, ఇ ట్లితరములకుఁ దెలియవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

ప్రమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. రంజిల్లుచున్నాడు

రంజిల్లుచున్నారు

రంజిల్లుచున్నది

రంజిల్లుచున్నవి

మ. రంజిల్లుచున్నావు

రంజిల్లుచున్నారు

ఉ. రంజిల్లుచున్నాను

రంజిల్లుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. రంజిల్లెను

రంజిల్లిరి, రంజిల్లెను

మ. రంజిల్లితివి, రంజిల్లితి

రంజిల్లితిరి

ఉ. రంజిల్లితిని

రంజిల్లితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. రంజిల్లఁగలడు

రంజిల్లఁగలరు

రంజిల్లఁగలదు

రంజిల్లఁగలవు

మ. రంజిల్లఁగలవు

రంజిల్లఁగలరు

ఉ. రంజిల్లఁగలను

రంజిల్లఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. రంజిల్లుము

రంజిల్లుడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. రంజిల్లుదము.

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD.

రంజిల్లుతే.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. రంజిల్లడు

రంజిల్లరు

రంజిల్లదు

రంజిల్లరు, రంజిల్లవు

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.

బి.

మ. రంజిల్లవు

రంజిల్లరు

ఉ. రంజిల్లను

రంజిల్లము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. రంజిల్లకుము

రంజిల్లకుఁడు.

క్రియాకాంతౌ సమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌ సమాపకము

Past Participle

రంజిల్లి

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ
సమాపకము

Past Participle
(Negative)

రంజిల్లిక

తాదర్థ్యాద్యర్థకౌ
సమాపకము

Infinitive Mood

రంజిల్లిక్

వర్తమానార్థకౌ
సమాపకము

Present
Participle

రంజిల్లుచుక్

అనంతర్యాద్యర్థకౌ
సమాపకము

Subjunctive
Mood

రంజిల్లుదుక్

పక్షాంతరాద్యర్థకౌ
సమాపకము

Conditional
Mood

రంజిల్లిన్క్.

నామాకాంతౌ సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక
విశేషణము

Relative Participle
(Aorist form)

రంజిల్లు

రంజిల్లెడి, రంజిల్లెడు

వర్తమానరూపక
విశేషణము

Relative Participle
(Present form)

రంజిలుచున్న

భూతార్థక
విశేషణము

Relative Participle
(Past form)

రంజిల్లిన

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	రంజిల్లఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము		Relative Participle (Negative form)	రంజిల్లని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	}	Participial Noun (Affirmative)	రంజిల్లుట
వ్యతిరేక భావార్థకము		Participial Noun (Negative)	రంజిల్లమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE.

కర్తృర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్రూపకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE

ఏ.

బ.

ప్ర. రంజించును	రంజింతురు, రంజింతు
	రంజింపుదురు, రంజించును
మ. రంజింతువు, రంజింతు	రంజింతురు, రంజింతు
రంజింపుదువు, రంజింపుదు	రంజింపుదురు
ఉ. రంజింతును, రంజింపుదును	రంజింతుము, రంజింపుదుము.

తద్రూపక రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AGRIST INDEFINITE TENSE

ప్ర. రంజించెడిక, రంజించెడుక	రంజించెదరు
	రంజించెడిక, రంజించెడుక

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.

బి.

మ. రంజించెదవు, రంజించెదు

రంజించెదరు

ఉ. రంజించెదను

రంజించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. రంజించుచున్నాఁడు
రంజించుచున్నది

రంజించుచున్నరు
రంజించుచున్నవి

మ. రంజించుచున్నావు

రంజించుచున్నరు

ఉ. రంజించుచున్నాను

రంజించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. రంజించెను

రంజించిరి, రంజించెను

మ. రంజించితివి, రంజించితి

రంజించితిరి

ఉ. రంజించితిని

రంజించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. రంజింపఁగలఁడు
రంజింపఁగలదు

రంజింపఁగలరు
రంజింపఁగలవు

మ. రంజింపఁగలవు

రంజింపఁగలరు

ఉ. రంజింపఁగలను

రంజింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. రంజింపును

రంజింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బి. రంజితము, రంజింపుదము.

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD

రంజించుతే.

(SANSKRIT VERBS.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ఏ.	బ.
ప్ర. రంజింపడు	రంజింపరు
రంజింపదు	రంజింపరు, రంజింపవు
మ. రంజింపవు	రంజింపరు
ఉ. రంజింపను	రంజింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. రంజింపకుము	రంజింపకుఁడు.
---------------	--------------

క్రియాకాంతౌసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌసమాపకము	Past Participle	రంజించి
వ్యతిరేకభూతార్థకౌ సమాపకము	Past Participle (Negative)	రంజింపక
తాదర్థ్యాద్యర్థకౌ సమాపకము	Infinitive Mood	రంజింపక
వర్తమానార్థకౌ సమాపకము	Present Participle	రంజించుచు
అనంతరార్థకౌ సమాపకము	Subjunctive Mood	రంజించుడు
వశాంతరార్థకౌ సమాపకము	Conditional Mood	రంజించిన

నామాకాంతౌసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తదర్థార్థ విశేషణము	Relative Participle	రంజించు
	(Aorist form).	రంజించెడి, రంజించెడు

(SANSKRIT VERBS.)

వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Present form)	రంజించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము		Relative Participle (Past form)	రంజించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	రంజింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము		Relative Participle (Negative)	రంజింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	(Participial Noun (Affirmative)	రంజించుట
వ్యతిరేక	} Participial Noun	
భావార్థకము		(Negative)

ప్రేరణార్థకే పదకర్తృకరూపము రంజించుకొను, ప్రేరణ
కర్తృకరూపము రంజింపఁబడు, ప్రేరణార్థకేపద కర్తృకరూపము
రంజించుకొనఁబడు—వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషముల
యందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు ఐర్థ్యములను గ్రహముగా నూహించు
కొనవలయును.

ఘటిల్లు, భేదిల్లు లోనగు ఆకర్తృకసంస్కృతసమక్రియలకెల్ల రూపం
బు లిట్లేఱుంగునది.

ధాతువు (Root) పోషించు.

సకర్తృకము; TRANSITIVE.

కర్తృకము; ACTIVE VOICE.

సమాపకములు; FINITE VERBS.

(SANSKRIT VERBS.)

తద్రూపకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.	బ.
శ్ర. పోషించును (కాపాడును)	పోషింతురు, పోషింతు
	పోషింపుదురు, పోషించును
మ. పోషింతువు, పోషింతు	పోషింతురు, పోషింతు
పోషింపుదువు, పోషింపుదు	పోషింపుదురు
ఉ. పోషింతుడు, పోషింపుదును	పోషింతును, పోషింపుదుము.

తద్రూపకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

శ్ర. పోషించెడిక, పోషించెడుక	పోషించెదరు
	పోషించెడిక, పోషించెడుక
మ. పోషించెదవు, పోషించెదు	పోషించెదరు
ఉ. పోషించెదను	పోషించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

శ్ర. పోషించుచున్నాడు	పోషించుచున్నాడు
పోషించుచున్నది	పోషించుచున్నారు, పోషించుచున్నవి
మ. పోషించుచున్నావు	పోషించుచున్నాడు
ఉ. పోషించుచున్నాను	పోషించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

శ్ర. పోషించెను	పోషించిరి, పోషించెను
మ. పోషించితివి, పోషించితి	పోషించితిరి
ఉ. పోషించితిని	పోషించితిమి.

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. పోషింపఁగలఁడు

పోషింపఁగలఁడు

పోషింపఁగలఁడు

పోషింపఁగలఁడు, పోషింపఁగలఁడు

మ. పోషింపఁగలఁడు

పోషింపఁగలఁడు

ఉ. పోషింపఁగలఁడు

పోషింపఁగలఁడు.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. పోషింపుము

పోషింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. పోషింతుము, పోషింపుఁడు.

ఆశీర్వాదకము, OPTATIVE MOOD.

పోషించుకన్.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. పోషింపఁడు

పోషింపఁడు

పోషింపఁడు

పోషింపఁడు, పోషింపఁడు

మ. పోషింపఁడు

పోషింపఁడు

ఉ. పోషింపఁడు

పోషింపఁడు.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. పోషింపకుము

పోషింపకుఁడు.

క్రియాకాంతౌనమావకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకానమావకము

Past Participle

పోషించి

వ్యతిరేకభూతార్థకా

PAST Participle

పోషింపక

సమావకము

(Negative)

(SANSKRIT VERBS.)

తద్రాధ్యక్షకా సమాపకము	}	Infinitive Mood	పోషింపక
వర్తమానార్థకా సమాపకము	}	Present Participle	పోషించుచుక
అసంతరాధ్యక్షకా సమాపకము	}	Subjunctive Mood	పోషించుడుక
పక్షాంతరాధ్యక్షకా సమాపకము	}	Conditional Mood	పోషించినక.

నామాకాంతౌసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రాధ్యక్ష విశేషణము	}	Relative Participles (Aorist form)	పోషించు పోషించెడి, పోషించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative participle (Present form)	పోషించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	పోషించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	పోషింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative)!	పోషింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావాద్యకము		Participial Noun (Affirmative)	పోషించుట
వ్యతిరేక భావాద్యకము	}	Participial Noun (Negative)	పోషింపమి.

(SANSKRIT VERBS.)

ఆత్మ నేపదార్థకము, REFLECTIVE VERB.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బి.

ప్ర. పోషించుకొనును	*పోషించుకొనుదురు
	పోషించుకొనును
పోషించుకొనును	పోషించుకొనుదురు
	పోషించుకొనును
కృ. పోషించుకొనుదువు	పోషించుకొనుదురు
పోషించుకొనుదు	
పోషించుకొనుదువు	పోషించుకొనుదురు
పోషించుకొనుదు	
ఉ. పోషించుకొనుదును	పోషించుకొనుదుము
పోషించుకొనుదును	పోషించుకొనుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. పోషించుకొనియెడిక పోషించుకొనియెడరు

*కొనుదురు-దీనికి కొందురు, కొందు, కొందురు, కొందు అని రూపాంతరములు. ఇట్లంతట లెఱుంగవలయును.

కొనుదువు లోనగువానికి కొందువు, కొందువు లోనుగాఁగలవి రూపాంతరములు. ఇట్లంతట లెఱుంగవలయును.

కొనియెడిక లోనుగాఁగలవానికి కొనెడిక లోనుగాఁగలవి రూపాంతరములు. ఇట్లు మనరూపాంతరములకెల్ల రూపము లెఱుంగవలసి.

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.

బి.

పోషించుకొనియెడుకా

పోషించుకొనియెడికా

పోషించుకొనియెడుకా

పోషించికొనియెడికా

పోషించికొనియెడురు

పోషించికొనియెడుకా

పోషించికొనియెడికా

పోషించికొనియెడుకా

మ. పోషించుకొనియెడువు

పోషించుకొనియెడురు

పోషించుకొనియెడు

పోషించికొనియెడువు

పోషించికొనియెడురు

పోషించికొనియెడు

ఉ. పోషించుకొనియెడును

పోషించుకొనియెడును

పోషించికొనియెడును

పోషించికొనియెడును.

వర్తమానార్థము, PRESENT TENSE.

* ప్ర. పోషించుకొనుచున్నాడు

పోషించుకొనుచున్నాడు

పోషించికొనుచున్నాడు

పోషించికొనుచున్నాడు

పోషించుకొనుచున్నది

పోషించుకొనుచున్నది

పోషించికొనుచున్నది

పోషించికొనుచున్నది

మ. పోషించుకొనుచున్నావు

పోషించుకొనుచున్నాడు

పోషించికొనుచున్నావు

పోషించికొనుచున్నాడు

ఉ. పోషించుకొనుచున్నాను

పోషించుకొనుచున్నాను

పోషించికొనుచున్నాను

పోషించికొనుచున్నాను.

* కొనుచున్న-దీనికి కొన్నున్న, కొంచున్న అని రూపాంతరములు.
 నవర్ణాంత ధాతువులకెల్ల చువర్ణంబు పరంబగునపుడు ఇట్లు రూపక్రమంబు
 నిజాంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

భూతార్థము, PAST TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. పోషించుకొనియెను

పోషించుకొనిరి

పోషించికొనియెను

పోషించుకొనియెను

పోషించికొనిరి

పోషించికొనియెను

మ. పోషించుకొంటివి

పోషించుకొంటిరి

పోషించుకొంటి

పోషించికొంటిని

పోషించికొంటిరి

పోషించికొంటి

ఉ. పోషించుకొంటిని

పోషించుకొంటిమి

పోషించికొంటిని

పోషించికొంటిమి.

భవిష్యద్దర్శకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. పోషించుకొనఁగలఁడు

పోషించుకొనఁగలరు

పోషించికొనఁగలఁడు

పోషించికొనఁగలరు

పోషించుకొనఁగలఁడు

పోషించుకొనఁగలరు

పోషించికొనఁగలఁడు

పోషించుకొనఁగలవు

పోషించికొనఁగలరు

పోషించికొనఁగలవు

మ. పోషించుకొనఁగలవు

పోషించుకొనఁగలరు

పోషించికొనఁగలవు

పోషించికొనఁగలరు

శ్చ కొనియెను-దీనికి కొనెను అని రూపాంతరము. ఇట్లు సువర్ణాంతర భావపులక్షణ నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.

బ.

ఉ. పోషించుకొనఁగలను

పోషించుకొనఁగలము

పోషించికొనఁగలను

పోషించికొనఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. పోషించుకొనుము

పోషించుకొనుఁడు

పోషించికొనుము

పోషించికొనుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

*ఉ. బ. పోషించుకొనుదము, పోషించుకొందము

పోషించుకొండము

పోషించికొనుదము, పోషించికొందము

పోషించికొండము.

ఆశీర్వాదకము, OPTATIVE MOOD.

పోషించుకొనుతకా, పోషించికొనుతకా.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. పోషించుకొనఁడు

పోషించుకొనరు

పోషించికొనఁడు

పోషించికొనరు

పోషించుకొనవు

పోషించుకొనరు, పోషించుకొనవు

పోషించికొనదు

పోషించికొనరు, పోషించికొనవు

మ. పోషించుకొనవు

పోషించుకొనరు

పోషించికొనవు

పోషించికొనరు

* కొనుఁగాకువునకు రూపంబు లి ట్లంతట నెఱుంగునది.

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.

బ.

ఉ. పోషించుకొనను

పోషించుకొనము.

పోషించికొనను

పోషించికొనము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. పోషించుకొనకుము

పోషించుకొనకుడు

పోషించికొనకుము

పోషించికొనకుడు.

క్రియాకాంతౌసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌసమాపకము

Past Participle

పోషించుకొని

పోషించికొని

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ
సమాపకము

Past Participle
(Negative)

పోషించుకొనక

పోషించికొనక

తాదర్థ్యాద్యర్థకౌ
సమాపకము

Infinitive Mood

పోషించుకొనక

పోషించికొనక

వర్తమానార్థకౌ
సమాపకము

Present

పోషించుకొనుచు

Participle

పోషించికొనుచు

అనంతరార్థకౌ
సమాపకము

Subjunctive

పోషించుకొనుడు

Mood

పోషించికొనుడు

పతంతరాద్యర్థకౌ
సమాపకము

Conditional

పోషించుకొనిన

Mood

పోషించికొనిన

నామాకాంతౌసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తదర్థార్థక
విశేషణములు

Relative Participles
(Aorist form)

పోషించుకొను

పోషించుకొనెడి

(SANSKRIT VERBS.)

		పోషించుకొనెడు
		పోషించికొను
		పోషించికొనెడి
		పోషించికొనెడు
పరమావర్థక విశేషణము	} Relative Participle (Present form)	పోషించుకొనుచున్న
		పోషించికొనుచున్న
*ధూతార్థక విశేషణము	} Relative Participle (Past form)	పోషించుకొనిన
		పోషించికొనిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	} Relative Participle (Future form)	పోషించుకొనఁగల
		పోషించికొనఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	} Relative Participle (Negative)	పోషించుకొనని
		పోషించికొనని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	పోషించుకొనుట
		పోషించికొనుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	} Participial Noun (Negative)	పోషించుకొనమి
		పోషించికొనమి.

ప్రేరణకర్తృత్వరూపము పోషింపించు, ప్రేరణాత్మనే పదకర్తృత్వరూపము పోషింపించుకొను-దీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు పర్వకౌడులను గ్రహముగా నూహించుకొనవలయును.

*కొనిన-దీనికి కొన్న అని రూపాంతరము. ఇట్లు నువ్వొంత ధాతువులకెల్ల రూపంబు లెఱుంగవలయును.

§ కొనుట-దీనికి కొంట అని రూపాంతరము.

(SANSKRIT VERBS.)

కర్తార్థము, PASSIVE VOICE

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. పోషింపబడును

పోషింపబడుదురు

పోషింపబడును

మ పోషింపబడుదువు

పోషింపబడుదురు

పోషింపబడును

ఉ. పోషింపబడును

పోషింపబడుము.

తద్ధర్మకర్మపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. పోషింపబడియెడిక్

పోషింపబడియెదరు

పోషింపబడియెడుక్

పోషింపబడియెడిక్

పోషింపబడియెడుక్

మ. పోషింపబడియెదవు

పోషింపబడియెదరు

పోషింపబడియెడు

ఉ. పోషింపబడియెదను

పోషింపబడియెదము.

వర్తమానార్థము, PRESENT TENSE.

ప్ర. పోషింపబడుచున్నాడు

పోషింపబడుచున్నారు

పోషింపబడుచున్నది

పోషింపబడుచున్నారు

పోషింపబడుచున్నవి

పడియెడిక్ లోనగు వానికి పడిడిక్ లోను గాఁగలవి రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERES.)

ఏ.

బ.

మ. పోషింపబడుచున్నావు   పోషింపబడుచున్నార
ఉ. పోషింపబడుచున్నాను   పోషింపబడుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

* ప్ర. పోషింపబడియెను   పోషింపబడిరి
పోషింపబడియెను
మ. పోషింపబడితిని   పోషింపబడితిరి
పోషింపబడితి
ఉ. పోషింపబడితిని   పోషింపబడితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. పోషింపబడఁగలదు   పోషింపబడఁగలరు
పోషింపబడఁగలదు   పోషింపబడఁగలరు
పోషింపబడఁగలవు
మ. పోషింపబడఁగలవు   పోషింపబడఁగలరు
ఉ. పోషింపబడఁగలను   పోషింపబడఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. పోషింపబడుము   పోషింపబడుడు.

ఉభయర్థక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. పోషింపబడుదము.

అశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

పోషింపబడుశక్.

* పడియెను-దీనికి పడెను అని రూపాంతరము.

(SANSKRIT VERBS.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ఏ.	బ.
ప్ర. పోషింపబడడు	పోషింపబడరు
పోషింపబడను	పోషింపబడరు, పోషింపబడవు
మ. పోషింపబడవు	పోషింపబడరు
ఉ. పోషింపబడను	పోషింపబడదు.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. పోషింపబడకుము	పోషింపబడకుడు.
-----------------	---------------

క్రియాకాంతౌ సమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకా సమాపకము	Past Participle	పోషింపబడి
వ్యతిరేకభూతార్థకా సమాపకము	Past Participle (Negative)	పోషింపబడక
తాదర్థ్యాద్యర్థకా సమాపకము	Infinitive Mood	పోషింపబడఁ
వర్తమానార్థకా సమాపకము	Present Participle	పోషింపబడుచుకొ
అనంతరార్థకా సమాపకము	Subjunctive Mood	పోషింపబడుడుకొ
పక్షాంతరార్థకా సమాపకము	Conditional Mood	పోషింపబడినకొ.

నామాకాంతౌ సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక విశేషములు	Relative Participles (Aorist form)	పోషింపబడు పోషింపబడియెడి
-------------------	------------------------------------	----------------------------

(SANSKRIT VERBS.)

		పోషింపబడెడి
		పోషింపబడియెడు
		పోషింపబడెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	} Relative Participle (Present form)	పోషింపబడుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	} Relative Participles (Past form)	పోషింపబడిన పోషింపబడ్డ
భవిష్యదర్థక విశేషణము	} Relative Participle (Future form)	పోషింపబడఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	} Relative Participle (Negative form)	పోషింపబడని

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	పోషింపబడుట
వ్యతిరేక	Participial Noun	
భావార్థకము	(Negative)	పోషింపబడమి.

స్వార్థకాత్తనేపద కర్తార్థకరూపము పోషించుకొనబడు, ప్రేరణ కర్తార్థకరూపము పోషింపబడు, ప్రేరణాత్తనే పదకర్తార్థకరూపము పోషింపించుకొనబడు. వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషముల యందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర్ణకాదులను గ్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ఇట్లు భూషించు, రోషించు, నుతించు, స్తుతించు, అనుభవించు, పరిభవించు, జయించు, నయించు, ఆశ్రయించు, సంశ్రయించు, రసించు, వసించు లోనగు సంస్కృత సమక్రియలకెల్ల రూపము లెఱుంగునది.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ధాతువు (ROOT) నిక్కు.

అకర్తృకము, INTRANSITIVE.

కర్తృకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్రూపకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. నిక్కును (గర్వించును)

నిక్కుదురు, నిక్కును

ఉ. నిక్కుదువు, నిక్కుదు

నిక్కుదురు

మ. నిక్కుదును

నిక్కుదుము.

తద్రూపకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. నిక్కడిక, నిక్కడుక

నిక్కదరు

నిక్కడిక, నిక్కడుక

మ. నిక్కదవు, నిక్కదు

నిక్కదరు

ఉ. నిక్కదను

నిక్కదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. నిక్కుచున్నాడు

నిక్కుచున్నారు

నిక్కుచున్నది

నిక్కుచున్నారు, నిక్కుచున్నవి

మ. నిక్కుచున్నావు

నిక్కుచున్నారు

ఉ. నిక్కుచున్నాను

నిక్కుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. నిక్కను

నిక్కిరి, నిక్కను

మ. నిక్కితివి, నిక్కితి

నిక్కితిరి

ఉ. నిక్కితిని

నిక్కితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. నిక్కఁగలఁడు

నిక్కఁగలరు

నిక్కఁగలను

నిక్కఁగలరు, నిక్కఁగలవు

మ. నిక్కఁగలవు

నిక్కఁగలరు

ఉ. నిక్కఁగలను

నిక్కఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. నిష్క్రమ

నిష్క్రమఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. నిష్క్రమఁడు.

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD.

నిష్క్రమఁకా.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. నిక్కఁదు

నిక్కరు

నిక్కదు

నిక్కరు, నిక్కవు

మ. నిక్కవు

నిక్కరు

ఉ. నిక్కను

నిక్కము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

నిష్క్రమము

నిష్క్రమఁడు.

క్రియాకాంతౌనమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌనమాపకము

Past Participle

నిక్కి-

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ

Past Participle

నిక్కక

నమాపకము

(Negative)

కాదర్థాద్యర్థకౌ

Infinitive Mood

నిక్కకా

నమాపకము

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వర్తమానార్థకా సమాపకము	}	Present Participle	నిక్కుచుఁ
అనంతర్యాద్యార్థకా సమాపకము	}	Subjunctive Mood	నిక్కుడున్
పక్షాంతర్యాద్యార్థకా సమాపకము	}	Conditional Mood	నిక్కినన్.

నామాకాంతౌసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక విశేషణములు	}	Relative Participles (Aorist form)	నిక్కు నిక్కుడి, నిక్కుడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Present form)	నిక్కుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	నిక్కిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	నిక్కుఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative form)	నిక్కుని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము		Participial Noun (Affirmative)	నిక్కుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	}	Participial Noun (Negative)	నిక్కుమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE.

కర్మార్థకము, ACTIVE VOICE.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్తార్థము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బి.

ప్ర. నిక్కించును	నిక్కింతును, నిక్కింతు
	నిక్కింపుదురు
మ. నిక్కింతువు, నిక్కింతు	నిక్కింతురు, నిక్కింతు
నిక్కింపుదువు, నిక్కింపుదు	నిక్కింపుదురు
ఉ. నిక్కింతును, నిక్కింపుదును	నిక్కింతుము, నిక్కింపుదుము.

తద్ధర్తార్థ రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. నిక్కించెడిక, నిక్కించెడుక నిక్కించెదరు	నిక్కించెడిక, నిక్కించెడుక
మ. నిక్కించెదవు, నిక్కించెదు	నిక్కించెదరు
ఉ. నిక్కించెదను	నిక్కించెదము.

వర్తమానార్థము, PRESENT TENSE.

ప్ర. నిక్కించుచున్నాడు	నిక్కించుచున్నారు, నిక్కించుచున్నవి
నిక్కించుచున్నది	నిక్కించుచున్నారు, నిక్కించుచున్నవి
మ. నిక్కించుచున్నావు	నిక్కించుచున్నారు
ఉ. నిక్కించుచున్నాను	నిక్కించుచున్నాము.

భూతార్థము, PAST TENSE.

ప్ర. నిక్కించెను	నిక్కించిరి, నిక్కించెను
మ. నిక్కించితివి, నిక్కించితి	నిక్కించితిరి
ఉ. నిక్కించితిని	నిక్కించితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. నిక్కింపఁగలఁడు

నిక్కింపఁగలరు

నిక్కింపఁగలను

నిక్కింపఁగలరు, నిక్కింపఁగలవు

మ. నిక్కింపఁగలవు

నిక్కింపఁగలరు

ఉ. నిక్కింపఁగలను

నిక్కింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. నిక్కింపుము

నిక్కింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. నిక్కింతము,

నిక్కింపుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

నిక్కించుతఁ.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. నిక్కింపఁడు

నిక్కింపదు

నిక్కింపదు

నిక్కింపదు, నిక్కింపవు

మ. నిక్కింపవు

నిక్కింపదు

ఉ. నిక్కింపను

నిక్కింపను.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. నిక్కింపనుము

నిక్కింపనుఁడు.

క్రియీకాంతౌసమాసకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌసమాసము

Past Participle

నిక్కించి

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ

Past Participle

నిక్కింపక

సమాసకము

(Negative)

(TELGUGU REGULAR VERBS.)

కాదర్థాద్యర్థకా సమాపకము	}	Infinitive Mood	నిష్క్రింపక
వర్తమానార్థకా సమాపకము	}	Present Participle	నిష్క్రించుచుక
అనంతర్థార్థకా సమాపకము	}	Subjunctive Mood	నిష్క్రించుదుక
పక్షాంతర్థార్థకా సమాపకము	}	Conditional Mood	నిష్క్రించినక.

నామాకాంతౌ సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

కర్తార్థక విశేషణములు	}	Relative Participles (Aorist form)	నిష్క్రించు, నిష్క్రించెడి, నిష్క్రించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Present form)	నిష్క్రించుచున్న
*భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	నిష్క్రించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	నిష్క్రింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative form)	నిష్క్రింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము		Participial Noun (Affirmative)	నిష్క్రించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము.	}	Participial Noun (Negative)	నిష్క్రింపమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ప్రేరణార్థ నేపథక ర్థకరూపము నిష్క్రించుకొను, ప్రేరణకర్తార్థక రూపము నిష్క్రింపబడు, ప్రేరణార్థ నేపథక ర్థకరూపము నిష్క్రించుకొనఁ బడు-వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషములయందును వచన ద్వయమునందు వచ్చేడువర్ణకాదులను గ్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ధాతువు (Root) ఉడుగు.

అకర్మము, INTRANSITIVE.

కర్మర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

త. ఉడిగడిక, ఉడిగడుక

ఉడిగెదరు

ఉడిగెడిక, ఉడిగడుక

మ. ఉడిగెదవు, ఉడిగెదు

ఉడిగెదరు

ఉ. ఉడిగెదను

ఉడిగెదము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

త. ఉడిగెను

ఉడిగిరి, ఉడిగెను

మ. ఉడిగితివి, ఉడిగితి

ఉడిగిరి

ఉ. ఉడిగిరిని

ఉడిగితిని.

భూతార్థకాసమాపకము Past Participle ఉడిగి.

తక్కిన యర్థముల యందలి రూపములు నిక్కు-ధాతువునకు వలె నెఱుంగవలయును.

ఇట్లు నిగుడు, మగుడు, లొడుగు, మడుగు మొ.

నిన్నటిల్లు, పాటిల్లు లోనుగాఁగల తెలుగుక్రియలకన్నిటికిని రంజిల్లు ధాతువునకు వలె రూపము లెఱుంగవలయును.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ధాతువు (ROOT) కొట్టు.

సకర్తము, TRANSITIVE.

కర్తృకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధారకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. కొట్టును (దబ్బితీయును)	కొట్టుదురు, కొట్టును
మ. కొట్టుదువు, కొట్టుదు	కొట్టుదురు
ఉ. కొట్టుదును	కొట్టుదుము.

తద్ధారకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. కొట్టెడిని, కొట్టెడును	కొట్టెదరు
	కొట్టెడిని, కొట్టెడును
మ. కొట్టెదవు, కొట్టెదు	కొట్టెదరు
ఉ. కొట్టెదను	కొట్టెదము.

వ ర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. కొట్టుచున్నాడు	కొట్టుచున్నారు
కొట్టుచున్నది	కొట్టుచున్నారు, కొట్టుచున్నవి
మ. కొట్టుచున్నావు	కొట్టుచున్నారు
ఉ. కొట్టుచున్నాను	కొట్టుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. కొట్టెను	కొట్టిరి, కొట్టెను
మ. కొట్టితివి, కొట్టితి	కొట్టిరి
ఉ. కొట్టితిని	కొట్టితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ఏ.

బి.

ప్ర. కొట్టఁగలఁడు

కొట్టఁగలరు

కొట్టఁగలదు

కొట్టఁగలరు, కొట్టఁగలవు

మ. కొట్టఁగలవు

కొట్టఁగలరు

ఉ. కొట్టఁగలను

కొట్టఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టుము

కొట్టుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

అశీర్థకము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టుకా.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. కొట్టఁడు

కొట్టరు

కొట్టదు

కొట్టరు, కొట్టవు

మ. కొట్టవు

కొట్టరు

ఉ. కొట్టను

కొట్టము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. కొట్టవము

కొట్టవఁడు.

క్రియాకాంతౌసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌసమాపకము

Past Participle

కొట్టి

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ

Past Participle

కొట్టికా

సమాపకము

(Negative)

తాదర్థ్యాద్యర్థకౌ

Infinitive Mood

కొట్టకా

సమాపకము

(TELUGU REGULAR VERBS).

వర్తమానార్థకా సమాపకము	}	Present Participle	కొట్టుచుకొ
అనంతరార్థకా సమాపకము	}	Subjunctive Mood	కొట్టుడుకొ
పక్షాంతరార్థకా సమాపకము	}	Conditional Mood	కొట్టినకొ.

నామాకాంతౌ సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రారక విశేషణములు	}	Relative Participles (Aorist form)	కొట్టు కొట్టెడి, కొట్టెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	}	Relative participle (Present form)	కొట్టుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	కొట్టిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Future form)	కొట్టగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative form)	కొట్టని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	కొట్టమి.

ఆత్మనేపదార్థకము, REFLECTIVE VERB.
సమాపకములు, FINITE VERBS.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

తద్రాజకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

*ప్ర. కొట్టుకొనును	కొట్టుకొనుదురు, కొట్టుకొనును
కొట్టికొనును	కొట్టికొనుదురు, కొట్టికొనును
మ. కొట్టుకొనుదువు	కొట్టుకొనుదురు
కొట్టుకొనుదు	
కొట్టికొనుదువు	కొట్టికొనుదురు
కొట్టికొనుదు	
ఉ. కొట్టుకొనుదును	కొట్టుకొనుదుము
కొట్టికొనుదును	కొట్టికొనుదుము.

తద్రాజకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. కొట్టుకొనియెడిని	కొట్టుకొనియెదరు
కొట్టుకొనియెడును	కొట్టుకొనియెడిని, కొట్టుకొనియెడును
కొట్టికొనియెడిని	కొట్టికొనియెదరు
కొట్టికొనియెడును	కొట్టికొనియెడిని, కొట్టికొనియెడును
మ. కొట్టుకొనియెదవు	కొట్టుకొనియెదరు
కొట్టుకొనియెదు	
కొట్టికొనియెదవు	కొట్టికొనియెదరు
కొట్టికొనియెదు	
ఉ. కొట్టుకొనియెదను	కొట్టుకొనియెదము
కొట్టికొనియెదను	కొట్టికొనియెదము.

*దీని విశేషరూపములను పోషించుకొను కడనుండున పైఱుంగనది.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వర్తమానార్థము, PRESENT TENSE.

ఎ.

ప్ర. కొట్టుకొనుచున్నాడు
కొట్టికొనుచున్నాడు
కొట్టుకొనుచున్నది
కొట్టికొనుచున్నది

మ. కొట్టుకొనుచున్నావు
కొట్టికొనుచున్నావు
ఉ. కొట్టుకొనుచున్నాను
కొట్టికొనుచున్నాను

బ.

కొట్టుకొనుచున్నారు
కొట్టికొనుచున్నారు
కొట్టుకొనుచున్నారు
కొట్టుకొనుచున్నవి
కొట్టికొనుచున్నారు
కొట్టికొనుచున్నవి

కొట్టుకొనుచున్నారు
కొట్టికొనుచున్నారు
కొట్టుకొనుచున్నాము
కొట్టికొనుచున్నాము.

భూతార్థము, PAST TENSE.

ప్ర. కొట్టుకొనియెను
కొట్టికొనియెను

మ. కొట్టుకొంటివి, కొట్టుకొంటి
కొట్టికొంటివి, కొట్టికొంటి

ఉ. కొట్టుకొంటిని
కొట్టికొంటిని

కొట్టుకొనిరి, కొట్టుకొనియెను
కొట్టికొనిరి, కొట్టికొనియెను

కొట్టుకొంటిరి
కొట్టికొంటిరి

కొట్టుకొంటిమి
కొట్టికొంటిమి.

భవిష్యదర్థము, FUTURE TENSE.

ప్ర. కొట్టుకొనఁగలడు
కొట్టికొనఁగలడు
కొట్టుకొనఁగలదు
కొట్టికొనఁగలదు

కొట్టుకొనఁగలరు
కొట్టికొనఁగలరు
కొట్టుకొనఁగలరు, కొట్టుకొనఁగలవు
కొట్టికొనఁగలరు, కొట్టికొనఁగలవు

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ఎ.

బ.

మ. కొట్టుకొనఁగలవు

కొట్టుకొనఁగలరు

కొట్టికొనఁగలవు

కొట్టికొనఁగలరు

ఉ. కొట్టుకొనఁగలను

కొట్టుకొనఁగలము

కొట్టికొనఁగలను

కొట్టికొనఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టుకొనుము

కొట్టుకొనుఁడు

కొట్టికొనుము

కొట్టికొనుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. కొట్టుకొనుదము,

కొట్టికొనుదము.

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టుకొనుతఁ, కొట్టికొనుతఁ.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. కొట్టుకొనఁదు

కొట్టుకొనరు

కొట్టికొనఁదు

కొట్టికొనరు

కొట్టుకొనదు

కొట్టుకొనరు, కొట్టుకొనవు

కొట్టికొనదు

కొట్టికొనరు, కొట్టికొనవు

మ. కొట్టుకొనవు

కొట్టుకొనరు

కొట్టికొనవు

కొట్టికొనరు

ఉ. కొట్టుకొనను

కొట్టుకొనము

కొట్టికొనను

కొట్టికొనము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. కొట్టుకొనకుము

కొట్టుకొనకుఁడు

కొట్టికొనకుము

కొట్టికొనకుఁడు.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

క్రియాకాంతోసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	కొట్టుకొని కొట్టికొని
వ్యతిరేకభూతార్థకా సమాపకము	Past Participle (Negative)	కొట్టుకొనక కొట్టికొనక
తాదర్థ్యాద్యర్థకా సమాపకము	Infinitive Mood	కొట్టుకొనఁ కొట్టికొనఁ
వర్తమానార్థకా సమాపకము	Present Participle	కొట్టుకొనుచు కొట్టికొనుచు
అసంతర్థ్యాద్యర్థకా సమాపకము	Subjunctive Mood	కొట్టుకొనుదు కొట్టికొనుదు
పక్షాంతరార్థకా సమాపకము	Conditional Mood	కొట్టుకొనినక కొట్టికొనినక.

నామాకాంతోసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక విశేషణములు	Relative Participle (Aorist form)	కొట్టుకొను, కొట్టికొను కొట్టుకొనియెడి కొట్టుకొనియెడు కొట్టికొనియెడి కొట్టికొనియెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	కొట్టుకొనుచున్న కొట్టికొనుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	కొట్టుకొనిన కొట్టికొనిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	కొట్టుకొనఁగల కొట్టికొనఁగల

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వ్యతిరేకార్థక విశేషణము } Relative Participle కొట్టుకొనని
(Negative form) కొట్టికొనని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము } Participial Noun (Affirmative) కొట్టుకొనట

వ్యతిరేక భావార్థకము } Participial Noun (Negative) కొట్టికొనట
కొట్టుకొనమి కొట్టికొనమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE

కర్తృార్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్రూపార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

౧.

౨.

ప్ర. కొట్టించును కొట్టించుడు, కొట్టించు
కొట్టించుదురు
మ. కొట్టించువు, కొట్టించు కొట్టించురు, కొట్టించు
కొట్టించుదువు, కొట్టించుదు కొట్టించుదురు
ఉ. కొట్టించును, కొట్టించుదును కొట్టించుము, కొట్టించుదుము.

తద్రూపార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. కొట్టించెడిని కొట్టించెదరు
కొట్టించెడును కొట్టించెడిని, కొట్టించెడును
మ. కొట్టించెదవు, కొట్టించెదు కొట్టించెదరు
ఉ. కొట్టించెదను కొట్టించెదము.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ప్రమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ఏ.

బి.

ప్ర. కొట్టించుచున్నాడు
కొట్టించుచున్నది

కొట్టించుచున్నారు
కొట్టించుచున్నారు
కొట్టించుచున్నవి

మ. కొట్టించుచున్నావు

కొట్టించుచున్నారు

ఉ. కొట్టించుచున్నాను

కొట్టించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. కొట్టించెను

కొట్టించిరి, కొట్టించెను

మ. కొట్టించితివి, కొట్టించితి

కొట్టించితిరి

ఉ. కొట్టించితిని

కొట్టించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. కొట్టింపఁగలడు

కొట్టింపఁగలరు

కొట్టింపఁగలదు

కొట్టింపఁగలరు, కొట్టింపఁగలవు

మ. కొట్టింపఁగలవు

కొట్టింపఁగలరు

ఉ. కొట్టింపఁగలను

కొట్టింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టింపుము

కొట్టింపుడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బి. కొట్టింపము, కొట్టింపుదము.

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టించుక.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ఏ.

ప్ర. కొట్టింపడు

కొట్టింపదు

మ. కొట్టింపవు

ఉ. కొట్టింపను

బ.

కొట్టింపరు

కొట్టింపరు, కొట్టింపవు

కొట్టింపరు

కొట్టింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. కొట్టింపకుము

కొట్టింపకుడు.

క్రియాకాంతౌనమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము

Past Participle

కొట్టించి

వ్యతిరేకభూతార్థకా
సమాపకము

Past Participle
(Negative)

కొట్టింపక

తాదర్థ్యాద్యర్థకా
సమాపకము

Infinitive Mood

కొట్టింపక

వర్తమానార్థకా
సమాపకము

Present
Participle

కొట్టించుచుక

అనంతరార్థకా
సమాపకము

Subjunctive
Mood

కొట్టించుడుక

పక్షాంతరార్థకా
సమాపకము

Conditional
Mood

కొట్టించినక.

నామాకాంతౌనమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక
విశేషణములు

Relative Participles
(Aorist form)

కొట్టించు

కొట్టించెడి, కొట్టించెడు

వర్తమానార్థక
విశేషణము

Relative Participle
(Present form)

కొట్టించుచున్న

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	కొట్టించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము		Relative Participle (Future form)	కొట్టింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative form)	కొట్టింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	}	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టించుట
వ్యతిరేక		Participial Noun	కొట్టింపమి.
భావార్థకము		(Negative)	

ప్రేరణాత్ సేపదరూపము కొట్టించుకొను, దీనికి అన్ని యర్థముల
యందును, అన్ని పురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర
కాదులను గ్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

కర్తార్థకము, PASSIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్తార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ఏ.

బ.

ప్ర. కొట్టబడును	కొట్టబడుదురు, కొట్టబడును
మ. కొట్టబడుదువు, కొట్టబడుదు	కొట్టబడుదురు
ఉ. కొట్టబడుదును	కొట్టబడుదుము.

తద్ధర్తార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. కొట్టబడియేడిని	కొట్టబడియేదరు
కొట్టబడియేడును	కొట్టబడియేడిని, కొట్టబడియేడును

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ఏ.

బ.

మ. కొట్టబడియెదవు

కొట్టబడియెదరు

కొట్టబడియెడు

ఉ. కొట్టబడియెదను

కొట్టబడియెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. కొట్టబడుచున్నాడు

కొట్టబడుచున్నారు

కొట్టబడుచున్నది

కొట్టబడుచున్నది

కొట్టబడుచున్నవి

మ. కొట్టబడుచున్నావు

కొట్టబడుచున్నారు

ఉ. కొట్టబడుచున్నాను

కొట్టబడుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. కొట్టబడియెను

కొట్టబడి, కొట్టబడియెను

మ. కొట్టబడితిని, కొట్టబడితి

కొట్టబడితిరి

ఉ. కొట్టబడితిని

కొట్టబడితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. కొట్టబడఁగలడు

కొట్టబడఁగలరు

కొట్టబడఁగలదు

కొట్టబడఁగలరు, కొట్టబడఁగలవు

మ. కొట్టబడఁగలవు

కొట్టబడఁగలరు

ఉ. కొట్టబడఁగలను

కొట్టబడఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టబడుము

కొట్టబడుడు.

ఉభయకర్తక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. కొట్టబడుదము.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ఆశీర్వాదము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టఁబడుకొ.

వ్యతిరేకార్థము, NEGATIVE FORM.

ఏ.

బ.

ప్ర. కొట్టఁబడఁడు

కొట్టఁబడరు

కొట్టఁబడదు

కొట్టఁబడరు, కొట్టఁబడవు

మ. కొట్టఁబడవు

కొట్టఁబడరు

ఉ. కొట్టఁబడను

కొట్టఁబడము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. కొట్టఁబడకుము

కొట్టఁబడకుఁడు.

క్రియాకాంతౌసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకౌసమాపకము

Past Participle

కొట్టఁబడి

వ్యతిరేకభూతార్థకౌ
సమాపకముPast Participle
(Negative)

కొట్టఁబడక

తాదర్థా ద్యర్థకౌ
సమాపకము

Infinitive Mood

కొట్టఁబడకొ

ప్రతీమానార్థకౌ
సమాపకముPresent
Participle

కొట్టఁబడుచుకొ

అనంతరార్థకౌ
సమాపకముSubjunctive
Mood

కొట్టఁబెడుదుకొ

వశాంతరార్థకౌ
సమాపకముConditional
Mood

కొట్టఁబడినకొ.

(TFLUGU REGULAR VERBS.)

నామాకాంతోసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్రూపక విశేషణములు	}	Relative Participles (Aorist form)	కొట్టబడు కొట్టబడియుడి కొట్టబడియుడు
వర్తమానార్థక విశేషణము		Relative Participle (Present form)	కొట్టబడుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Past form)	కొట్టబడిన కొట్టబడ్డ
భవిష్యదర్థక విశేషణము		Relative Participle (Future form)	కొట్టబడఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	}	Relative Participle (Negative form)	కొట్టబడని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టబడుట
వ్యతిరేక భావార్థము.	} Participial Noun (Negative)	కొట్టబడమి.

స్వాధికారము నేపథ్య కర్తాధికారము కొట్టివేసెను, ప్రేరణకర్తా
 రక్షకము కొట్టిపెట్టెను, ప్రేరణాత్మక నేపథ్యకర్తాధికారము కొట్టిపెట్టెను
 ననుట. వీనికి అన్ని యర్థములయందును అన్ని పురుషములయందును ఎచన
 ద్వయమునందుపెట్టెను వర్తకాదులను గ్రహముగా నూహించుకొనవలయును.

శ్రీమద్రామాయణం తెనుగు క్రియల కల్ప దూపంబులిక్కిఁబొంగవలయును.

అగ్గలించు, ఆరగించు, ఒప్పగించు, ఓకిలించు లోనగు తెనుఁగుక్రియ

అకు స్వార్థమునందును ఇంచుక్కని యెఱుంగవలయును.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

అవ్యయములనఁగా చెడనివి. మహదాద్యర్థమునందుఁ గాని విగ్రహి
యందుఁ గాని వచనమునందుఁ గాని రూపము మాఱని శబ్దము అనియర్థము.
ఏప్పటికి నొకతీరుననేయుండు శబ్దములనుట. అయ్యవి ప్రతిపదోక్తములు,
లాక్షణికములని రెండువిధములు గలవి. ప్రతిపదోక్తములనఁగా పుట్టుకచేత
నే అవ్యయములుగా వీర్పడినవి. లాక్షణికము లనఁగా లక్షణముచేత అవ్య
యములుగా వీర్పడినవి. లక్షణమునఁగా శాస్త్రము.

ప్రతిపదోక్తావ్యయములు.

అట	ఁదొర	కావునక
అక్కటా	కటకటా	చెటి
అహ	కడుక	తలా
ఇంక	కదా	దసుక
ఇనీ	కనుక	దాఁక
ఊరక	కాఁబట్టి	బలి
ఏలా	కాఁబోలుక	బాపుర
ఓహో	కాని	మటి

ఇత్యాదులు.

లాక్షణికావ్యయములు.

	కొట్టుతక	
కొట్టి	కొట్టక	కొట్టుడుక
కొట్టక	కొట్టుదుక	కొట్టినక

ఇత్యాదులు.

ఇక్కడ ఇత్యాదులనఁగా అన్నిక్రియలవలనఁ గలిగెడు ఇట్టిరూపములనుట.

ప్రథమభాగము

సంపూర్ణము.